PERDEAUA ROȘIE

LIBRĂRIA „ANCORA"
EMIL SCHMIDT
Cărți și Articole de Școală
Rechisite de Birouri
Rame și Ștampile
Str. Unirei 93 (vis-a-vis de Ot. P...

Toate drepturile de publicare şi reproducere sunt rezervate Editurei

„NAŢIONALA“ S. Ciornei

Singura traducere autorizată de către Librăria-Editoare ALBIN MICHEL, Paris.

PREFAȚA

„Freud spune undeva că sexualitatea s'ascunde la rădăcina oricărei porniri și că ea stăpânește lumea. Aceasta o știam ori o presimțeam. E același lucru. Descoperirea însă, sau mai degrabă adevărul stabilit din punct de vedere științific, ar putea oricând răsturna, nu numai moravurile, dar și scrisul. Valurile cari acopăr sensualitatea, se întredeschid și, atunci, câte minuni necunoscute! Cel care, de pildă, s'ar putea sprijini mulțumitor pe-o analiză psihologică, cu gând să ne arate adevărata pornire seducătoare a lui don Juan ori neliniștea pătimașe a Fedrei, ar fi în stare să smulgă din ființa lui o operă nouă, un cap de operă poate“,

Aceste cuvinte, căzute dintr'o gură mult prețuită, m'au îndemnat să scriu romanul pe care azi îl dau la iveală.

Am vrut ca această povestire să fie deslegată cu desăvârșire de șiretenie și străină de urâțenie și de ușurința pururi îngăduitoare. Ca

să îndrăznesc să desvălui fără teamă neînchipuita amărăciune trupească şi tirania pornirilor ei, mi-a părut că e de-ajuns să pun în adevărata lumină tragica ei înfăţişare. Am încercat de altfel, să las să se mistuie în flacăra cuvântului tot ce putea să-mi pară josnic şi supărător.

Mă gândesc că, urmând pilda ştiinţifică dată de Freud, filosoful şi romancierul, la rândul lor, au datoria să scormonească întunecata problemă sexuală.

Autorul cărţii l'Abbesse de Jouarre, credea acelaş lucru, depăşind prin aceasta vremea în care trăia. El nu pricepea, Renan, că oricine se poate scandaliza când e vorba de descoperirea adevăratelor taine lumeşti.

„E surprinzător, spunea el, că ştiinţa şi filosofia, îngăduind părerea neîntemeiată a oamenilor din înalta societate care socotesc pricina tainică a universului o simplă glumă, n'au făcut din dragoste ţinta cea mai de seamă a cercetărilor şi a şireteniei lor. E pricina cea mai atrăgătoarea şi mai ciudată din întregul univers. Dintr'o prefăcătorie care nu are nici un rost în rândul reflexiilor filosofice, nu se vorbeşte aproape nimic în această privinţă, ori se pomenesc în treacăt câteva cuvinte cu totul lipsite de înţeles. Nimeni nu vrea să vadă că are în faţă nodul adevăratei pricini, în preajma celei mai adânci taine lumeşti. Teama proştilor

însă n'ar trebui să ne împiedice câtuş de puţin de-a privi cu luare aminte ceiace într'adevăr se iveşte sub cea mai ciudată înfăţişare".

Şi adăoga:

„Nimeni nu bagă de seamă că lăsând dragostea cu desăvârşire lipsită de înţeles, într'un amestec de glumă şi josnicie, îl învinueşte pe cel Veşnic de nedestoinicie. Cum! Opera cea mai de seamă, continuitatea vieţii poate fi legată de-o pornire josnică şi caraghioasă?"

Voi desvălui în acest roman o tainică şi turburătoare tragedie de surprindere a simţurilor. Se va vedea, pentru întâia oară poate, cum se ivesc deosebitele înfăţişări ale prăpastiei ametitoare care e frământarea trupească şi cum geniul Speciei târăşte făptura omenească spre nebunie şi ocară, jucându-se cu ea, cum s'ar juca c'o păpuşe. Asemuitoare fatalităţii lui Oedip, sexualitatea freudiană cade ca o povară peste fiinţa eroinei mele.

Innainte de toate, încerc să fac o operă de artă.

Deslegând însă problema puţinei libertăţi a omului şi marea lipsă de răspundere a multor greşeli şi-a multor slăbiciuni, am de-asemeni tainica nădejde că voi face să răsară în inimi mai multă iertare şi mai multă îngăduinţă.

... Povara sensualităţii.
Freud.

I

Da, îmi voi spovedi neliniştea, tragedia amărăciunilor trupeşti şi-a delirului sensual.

Vreau să înfrâng fătărnicia, să depăşesc sfiala şi, înnăbuşind teama de femee, să încerc să zugrăvesc furtuna simţurilor care m'a sdruncinat şi m'a sdruncinat cu desăvârşire.

Bărbaţii se prefac că nu ştiu că, tocmai în adâncimea sexului, în rădăcinile instinctului, în jurul actului surprinzător al dragostei se ascund toate fatalităţile. Nici nu vorbesc despre asta. Nu vor să creadă că această clipă groaznică şi fulgerătoare în care ne pierdem conştiinţa şi, gemând, trecem această conştiinţă, odată cu bătăile inimei, într'o nouă fiinţă, e clipa cea mai de seamă a vieţii.

Se aruncă un văl peste toate tainele sensuale. Niciodată nu se vorbeşte de ele. Şi, cu toate astea, sunt izvorul oricărei înfăţişări, ne stăpânesc şi ne frământă din leagăn până la mormânt şi, având o puternică înrâurire asupra faptelor noastre şi croind cărări patimilor, ne târâsc ca pe nişte sclave.

Cei dintâi oameni socoteau că zeităţile se mărginesc la două icoane: una bărbătească, alta femeiască. Căutau să le înfăţişeze, sculptându-le prin altare, ridicându-le în pieţe şi la răscrucea drumurilor. In sbuciumul vieţii, se târau numai la umbra acestor uriaşe simboluri ciudate. De asemeni şi noi ne târâm sub tragica putere stăpânitoare a organelor dătătoare de viaţă, — dar făţărnicia, cu toate că ne stă gândul numai acolo, nu vrea să fie nici când desvăluită.

Va veni vremea însă, şi nu e departe, când va cădea raza luminii şi peste această însărcinare sfântă şi groaznică, cea mai de seamă din viaţa omului. Atunci va ţâşni un adevăr mult mai puternic, care va pune în lumină psihologia fiinţelor şi, din aceasta, se va naşte o nouă estetică. Alte capo-d'opere de artă se vor creia cu pana, cu dalta şi cu penelul omului. Adevărata Medcea şi adevărata Izolda se vor ivi, înlănţuite de frământările trupului, legate în chip tragic de fiinţa bărbatului, adevărate prăzi ale Ve-

nerei ucigătoare şi neînduplecate, — zeiţă unică, putere a lumii, creiatoare şi nimicitoare.

Atunci şi biata mea spovedanie, mizerabilă dar adevărată, care depăşeşte viitorul prin îndrăzneală şi sinceritate, va fi preţuită cum trebuie.

II

Un ceas mi-a fost de-ajuns ca să mă pierd.

Mai mult încă, un singur ceas a putut să-mi taie viaţa în două părţi cu totul deosebite, făcând să se trezească în mine o fiinţă nouă, vrăjmaşă celei de altădată, svârlindu-mă parcă departe, foarte departe de mine însămi.

Amăgitoare unitate de conştiinţă a omului! Rătăcim în viaţă sub înrăurirea altora, stăpâniţi chiar, la bunul plac al oricărei seminţe în stare să ne rodească în suflet, schimbându-ne după împrejurări, cu gândul prins de prăbuşirea lucrurilor, sau mai de grabă nefiind altceva decât răsfrângerea, nenorocita şi tremurătoarea resfrângere a celor ce cată să s'apropie de noi şi ne ating.

Inbătrânim cu fiecare zi, anii ce trec ne schimbă şi tânărul de altădată n'ar mai fi în stare să se recunoască în bătrânul de azi.

Uneori, o singură întâmplare neînsemnată e de-ajuns să ne îndepărteze de însăşi fiinţa noas-

tră, înlocuindu-ne printr'o voinţă şi-o conştiinţă nouă, — o fiinţă străină care de-aci încolo va trebui să fim noi, — crudă şi batjocoritoare, — stăpânitoare a trupului şi de-asemeni stăpână asupra vieţii.

Schimbarea gogoaşei în fluture, — această ciudată şi puternică transfigurare a individului animal care, ieri, nu era decât omidă târîtoare, iar azi are aripi şi poate să sboare în seninătăţile văzduhului, — nu-mi pare nimic pe lângă groaznica schimbare morală pe care un ceas şi-o singură vedenie au înfăptuit-o în mine.

Aceasta fiindcă, într'o clipă am fost în stare să primesc întreaga împărtăşire trupească, am văzut în faţă voluptatea, cu tot sbuciumul ei, cu tot delirul ei neastâmpărat, apoi groaznica şi sălbateca ei taină supraomenească.

Bate pentru oricare femee această clipă solemnă în care fiinţa i se trezeşte, înmugurind. Apropierea acestei clipe atârnă de mii de întâmplări. Beţia sensuală aţipită în cele mai multe dintre noi, e capricioasă şi de neînţeles. Asemeni „Frumoasei adormită în pădure", femeia aşteaptă un bărbat şi-o clipă hotărâtă, bărbatul însă nu e totdeauna acela care s'o poată şi călăuzi, şi rareori această clipă se potriveşte pe de-a'ntregul cu aceia a întâiei îmbrăţişări.

Se întâmplă iarăşi ca, în neştiinţa ei, femeia care se dă, să creadă că a ajuns să cu-

noască totul din dragoste, şi de multe ori rămâne nemulţumită, desgustată chiar.

Ea nu ştie că virginitatea senzaţiei supravieţuieşte îndelung virginităţii neînsemnate a trupului şi că destăinuirea plăcerii, — deslănţuirea demonului ascuns în măduva oaselor noastre, care ne va stăpâni mâine, făcându-ne ori netemătoare, ori ucigaşe, călăuzindu-ne spre nebunii josnice ori spre cele mai înnălţătoare jertfe,— e bruscă şi neprevăzută.

Vin apoi, omul destinului şi clipa prielnică. Şi iată că, pe neaşteptate, ne cuprinde ceva nelămurit, un tremur care porneşte din frământarea nervilor deslănţuie în noi furtuna, ne copleşeşte, ne orbeşte ca o lumină prea puternică şi pătrunde în noi ca o spadă de foc. In clipa aceia ne simţim totul; universul nu mai înseamnă nimic. Un zeu ne stăpâneşte, ceva în noi ne înfioară, ceva în care se amestecă focul, nebunia, beţia, ruga, dansul şi multe altele, pe lângă ceva mistic, îngrozitor, necunoscut.

De-aci 'nainte, o viaţă se afundă în prăpastie ca o haină vie, şi-o fiinţă nouă, pătimaşe, însetată în neliniştea ei, răsare.

Aceasta e adevărata femee.

III

Intâmplarea înspăimântătoare şi sfântă a trezirii femeii se petrece uneori în poezie, în lumină, sub scutul legii, de multe ori însă în umbră, în ruşine şi în remuşcări.

Aşa s'a petrecut cu mine.

Adormisem, în noaptea aceia de August, la Veneţia, cu desăvârşire liniştită, cu simţurile pe deplin nevinovate.

Dacă m'ar fi întrebat cineva, în clipa aceia, ce cred despre viitorul meu, aş fi spus că nu putea să fie altfel decât îmi fusese trecutul. Treceam printr'o viaţă curată şi cumpătată, îmi aveam un cămin al meu, un tovarăş şi, cu toate că asta nu mă fericea peste măsură, îmi era de ajuns. Zilele se scurgeau în blânda monotonie a muncii liniştite, în desfăşurarea cunoscută mai dinainte a micilor bucurii, fără nădejdea unor prea mari turburări, fără nelinişti, fără amărăciuni.

Când mă gândesc acum la viaţa mea de-atunci îmi pare că se năzare înnainte-mi sălaşul de iarnă al dobitoacelor şi sera florilor ce zac în amorţire, într'un somn greu şi neturburat.

Eram o femee cinstită în adevăratul înţeles al cuvântului, vreau să zic o femee care încă nu îşi dă seama pe deplin asupra înţelesului iubirii. Tocmai prin aceasta ea nu e nici turburată, nici orbită. Necunoscând prăpastia voluptăţii, nu-i simte nici vârtejul ameţitor şi nu poartă acul senzaţiilor adânc înfipt în carne.

Gesturile bărbatului, semnele plăcerii ori ale oboselii întipărite pe obraz, n'o turbură, şi nimic pentru ea nu e o problemă chinuitoare, o taină nedeslegată.

Da, adormind în Veneţia, in noaptea aceia de August, păream un lac pe care undele vântului nici nu-l încreţesc nici nu-l turbură, un templu tăcut şi curat, în care niciun imn, nicio rugă nu se aude, un adânc de codru pe care nu-l atinge furtuna.

Apoi totul s'a schimbat, totul a luat altă înfăţişare. Tragedia, marea, frumoasa tragedie a început pentru mine, furtuna s'a deslănţuit, ţipetele neînduplecatelor Exinii s'au smuls din neguri ; am devenit femee şi sclavă.

Am adormit, în noaptea aceia, nu fecioară,

fiindcă eram măritată de trei ani, ci cu totul străină de turburările parcă binefăcătoare ale trupului.

Când s'au ivit zorile, nu m'am mai recunoscut.

Aceasta fiindcă, trezindu-mă, mi-am văzut sora svârcolindu-se în braţele cumnatului meu.

IV

Tot ce s'a petrecut în ziua aceia mi-a rămas întipărit în minte, şi azi îmi par lucrurile mult mai desluşite, sporite oarecum.

Sosisem la Veneţia la trei ceasuri după amiază, venind dela Chambery unde petrecusem o lună lângă tatăl meu.

Profesor de limba latină la Lyon timp de treizeci de ani, bătrânul rămăsese credincios ţării în care se născuse şi trăise până la adânci bătrâneţe, fără să fi fost vre-odată bolnav. In fiecare an îmi venea să cred că-l văd pentru cea din urmă oară.

Trebuia să mă întorc la Corfu, unde se afla bărbatul meu, dar apucasem pe drumul Adriaticei în loc să trec prin Marsilia, înnadins ca s'o întâlnesc şi s'o îmbrăţişez pe Suzette, sora mea cea mai mică, care se afla aci de cincisprezece zile, în ajun de-a pleca în America.

Eram un neam împrăştiat. Vechia casă părintească din Lyon, care în copilărie ne păruse un stup, acum numai rămânea decât ca o amin-

tire. O închiriaseră la străini. Mama murise la un an după plecarea Suzettei pe care, după prejudecăţile provinciale, nu voiau s'o mărite înnaintea mea ; ea însă fugise cu un italian, contele de Renta. N'avusesem niciodată prilejul să-i cunoaştem bărbatul, de care se spunea că e un aventurier, dar care, în cele din urmă, izbutise să câştige o avere însemnată în America.

După fuga Suzettei şi moartea mamei, rămânând singură cu tatăl meu, a trebuit să mă supun voinţei lui. In faţa tânguirilor zilnice în cari îşi arăta părerea de rău că va muri curând şi mă va lăsa muritoare de foame, fără sprijin, în faţa păcătoşeniilor vieţii, primii să mă mărit, după dorinţa şi alegerea lui, cu Henri de Piëvres, care nu-mi mărturisise că mă iubeşte, dar, în felul lui, căuta pe toate căile să mă facă fericită.

Mai în vârstă ca mine cu optsprezece ani, — pe-atunci aveam douăzeci şi şease, — trecând printr'o modestă carieră diplomatică, bărbatul meu nu prea era sănătos şi părea plăpând ca o floare de seră. Inţelepciunea îi sporise cu vremea sdruncinându-i cu desăvârşire sănătatea.

Tata se hotărâse să mi-l dea de bărbat numai pentru averea lui şi, mai ales, pentru adânca lui cunoaştere a lumilor apuse. Intr'adevăr, Henri era un foarte bun elenist. Eu mă opream mai mult la înfăţişarea lui plăcută şi atrăgătoare, plină de nobleţă şi de măreţie, o în-

făţişare potolită şi cuminte care îţi amintea de un neam ales. Dacă nu m'ar fi supărat boala lui de stomac, suferinţa care îl slăbea şi-l îngălbenea, silindu-l să ţie post cine ştie câte vreme, ca un adevărat pustnic, am fi fost fericiţi, am fi călătorit necontenit, mulţumită averii lui Henri, care nu era un om sgârcit, şi ne-am fi odihnit şi mai mult după atâtea zile de pierdere de timp oficială, cetind. In dragostea lui neţărmurită îmi împărtăşia mai totdeauna ceiace-i plăcea din vraja unei cărţi.

De trei ani, vrăjiţi amândoi de frumuseţea insulei Corfu, în care la început n'aveam de gând să petrecem decât două zile, ne statornicisem cu toată bunăvoinţa.

Henri găsea clima prielnică pentru sănătatea lui şi ceruse să fie numit consul al acestei insule numai ca să poată rămâne cât mai mult în ea. Cunoscând vechea limbă greacă, începuse s'o studieze pe aceia din zilele noastre, făcând în scurt timp progrese minunate.

V

Trebuie să mărturisesc că n'o mai văzusem pe scumpa mea Suzette de şease ani, decând se măritase. Fusesem, amândouă, crescute în toată libertatea de biata mamă, nu ne despărţeam niciodată şi împărtăşisem atât bucuriile copilăriei cât şi mângâierile tinereţii.

Din nenorocire, către sfârşit, sora mea, fiindcă eram mai mare ca ea, începuse să mă urască. Socotea, fără să-şi dea seama, că-i eram o piedică în drum spre căsătorie. Căci, cu altă fire decât a mea, era cochetă, îi plăcea bărbaţii de cari eu căutam să mă feresc, era pururi neastâmpărată, nerăbdătoare să plece cât mai curând din casa părintească. Mai mult încă, în ochii ei purtam vina de-a împărtăşi părerile părinţilor mei cari nu îngăduiau, aşa de timpuriu şi fără nicio pregătire, căsătoria ei cu contele de Renta pe care nu-l cunoştea nimeni şi care, pe-atunci, n'avea nicio avere. Nemulţumită, supărată pe mine, fugi cu Renta şi se opri la început în Turin. După aceia plecară în America. Eu nu

mă putui stăpâni să nu-i scriu Suzettei, ştiind-o într'o lume străină, astfel că peste câtăva vreme se legă între noi o strânsă dragoste frăţească, uitând desbinările şi gonind norii ce se ridicaseră o clipă între noi.

In acel an Suzette se întorcea pentru întâia oară în Europa, cu gând să străbată Spania şi Italia. Trecuse prin Chambery înaintea mea, ca să-l vadă pe tata, care o primise foarte bine, dar care nu se hotărâse încă să-i ierte bărbatui, căruia îi păstra aceiaş ură din pricină că-i răpise fata. După trei luni petrecute mai mult în Andaluzia şi în Toscana, se odihneau acum în Veneţia, mai'nainte de-a pleca la Geneva şi de-aci la New-York, unde cumnatul meu se bucura de-un nume strălucit, îngrijind de-o mare casă de automobile.

VI

Ca să ajung de la Chambery la Veneţia, luai drumul minunat al Simplonului. Cele trei zile de călătorie îmi rămân în minte ca o baie răcoritoare şi plăcută în inima naturii, de-a lungul şirului de lacuri ce mi se iveau sub ochi în timp ce străbăteam Elveţia şi Lombardia.

Cine n'a încercat această impresie de reînnoire, această trezire la o viaţă nouă, această dorinţă de bucurie, această sete de liber neastâmpăr al trupului pe care ţi-o dă apropierea neaşteptată de natură? Priveam uimită verdeaţa culmilor alpine, zăpada imaculată a crestelor, apa albastră, limpede şi rece ce curgea în cascade nepotolite.

Mi-aduc aminte de Lausanne, oraş întunecat oarecum, ce stăpâneşte parcă Lemanul, apoi de colinele şi de văile Simplonului, însfârşit de lacul Maggiore de-a lungul căruia se târa nu ştiu ce mireasmă de lauri şi de măslin sălbatec ce părea că sensualisează aerul, îndemnându-te la trândăvie.

M'am culcat la Stresa şi priveliştea minunată pe care am zărit-o în zori, cu Isola Bella scăldată, aurită în safirul apelor, n'am s'o uit nici odată. In faţa ferestrei se ridica un copac încărcat de păsări, ce părea o arcă, un adevărat altar al vieţii, un lăcaş de vis şi de taină. Fiecare frunză cânta un imn aurorei, toate crăngile păreau gata să-şi ia sborul. Intr'o anumită clipă, când razele soarelui îl ţinteau cu săgeţi de aur, oaspeţii, c'o nesfârşită bătaie de aripi, îl părăsiră împreună, pornind în azur, c'o nestăpânită dorinţă de aier, de goană şi de bucurie.

Păstrai până la Veneţia, unde ajunsei după-amiază, amintirea vie a acestui fâlfâit de aripi care mă turburase şi care mă îndemna parcă să mă bucur de viaţă, de-o viaţă mult mai largă, descătuşindu-mi instinctele şi gustând din vraja fericirii.

VII

Suzette nici nu se schimbase nici nu îmbătrânise. Îi recunoscui numaidecât trăsăturile delicate şi neastâmpărate, obrazul îndărătnic plin de strălucire, nările tremurătoare, buzele încordate, minunat rotunjite, ochii mari, umezi, cari, din când în când, căutau pe nesimţite într'o parte din pricina firii ei nervoase şi prea simţitoare, lucru de care în copilăria ei ne îngrozisem în atâtea rânduri.

Îmi sări în braţe şi ne sărutarăm îndelung, trăind parcă din nou, într'o singură clipă, toată viaţa apusă.

— Draga mea, cât mă simt de fericită că te revăd!

Regăsii acelaş glas plin de căldură, neastâmpărat oarecum, parcă mai stins şi mai greoi, chinuit de-o nelinişte surdă ca întreaga ei făptură.

Apoi, dându-se înapoi cu un pas şi cercetându mă de-aproape:

— Mai frumoasă ca oricând, mai frumoasă chiar decât mine, îmi zise ea.

Recunoscui numaidecât aceiaş nuanţă de egoism, aceiaş pornire glumeaţă de copil răsfăţat şi răutăcios, care-o făcea totdeauna geloasă, supărăcioasă şi schimbătoare.

— Uite-l pe Paolo, pe care nu-l cunoşti încă. Sărută-l, fiindcă el a făcut-o pe sora ta fericită. Căci să ştii, scumpa mea, că sunt cu adevărat fericită.

Şovăii la început, auzind cuvintele Suzettei, dar cumnatul meu, văzând cât eram de sfioasă, îmi întinse mâna cu prietenie, zâmbind c'o bunăvoinţă plină de sinceritate.

— Lasă-ne să ne cunoaştem mai întâi, Suzette. Mă simt fericit că te văd, Line. Sora d-tale mi-a vorbit în dese rânduri despre d-ta. Te iubeşte nespus de mult.

Il privii pe furiş. Părea să aibă treizeci şi doi de ani. Era un om înnalt, mult mai înnalt decât noi, slab şi vânjos, cu capul puţin plecat pe umărul stâng. Avea o înfăţişare vioaie, prea vioaie poate, un chip italian, sau mai de grabă roman, bronzat şi pârlit la soare. Nasul îi era coroiat, ochii de vultur, linia bărbiei desăvârşită. O uşoară umbră albăstrie înlocuia mustaţa rasă.

Privindu-l cu toată luarea-aminte, singurul lucru pe căre îl văzui limpede şi desluşit, fură mânile lui, nişte mâni lungi în care se topea parcă toată eleganţa trupului, mâni muncitoare

şi cu toate astea, foarte fine, păstrând în ele un nu ştiu ce îndrăzneţ şi înnaripat, hotărât şi uşuratec în acelaş timp.

Poate că nu s'a spus îndeajuns că orice făptură omenească nu se iveşte în adevărata ei lumină, şi nu ne turbură, nici nu ne desnădăjduieşte decât într'o anumită clipă pe care soarta o hotărăşte.

Printre tainele universului, cea mai mare, cea mai haotică, e aceia a simpatiilor şi-a antipatiilor ce ţâşnesc din adevărata viziune a fiinţelor. Privim necontenit, dar nu vedem decât în rare străfulgerări de gând, atunci când conştiinţa pare că pătrunde prin învelişul cărnii, cercetând ceiace până atunci i-a rămas ascuns şi, tocmai prin asta, îi pare mai schimbat. Ai nevoie de sprijinul clipei prielnice, de lumina firească şi morală binevoitoare, de un cuvânt, de-o mişcare ca să poţi stabili acest curent tainic ce ne leagă de celelalte făpturi, înlesnind putinţa de-a le pricepe.

Nu se ivise clipa în care Paolo să-mi fi înlesnit această putinţă de a-l înţelege. Privindu-l, nu-l mai vedeam, parcă soarta mi l-ar fi ascuns într'un văl des şi întunecat.

Părăsirăm gara Veneţiei şi, în timp ce schimbam cu Suzette mii de cuvinte cu privire la tata, la casa noastră din Lyon, la bărbatul meu şi la nemulţumirea de-a nu avea copii, nici eu

nici ea, gondola ne legăna blând, cu tresăriri scurte de pasăre, către piaţa San Marc.

Timp de câteva clipe rămăsei uimită de vraja acestei privelişti cu desăvârşire feerică. Palatele se apropiau în horbota lor de dantelă de piatră, oglindind fantome de aur şi de purpură la suprafaţa apei, în vreme ce alte gondole treceau în goană, iar gondolierii îmbrăcaţi în alb svârleau ţipete scurte şi de neînţeles, ţipete de păsări şi de piraţi. Toate neamurile din lume se întâlneau aci pe vară, între zidurile vechi ale Veneţiei. Germani oacheşi, cu ochi reci, burghezi deşiraţi, posomorâţi, poruncitori, Orientali ou ochi neastâmpăraţi de gazelă, Francezi binevoitori şi cercetători de frumuseţe.

Apa fugea, vedenii surprinzătoare de artă se topea în goană una câte una. Văzui palatul în care a murit Wagner, Ca d'Oro, pe care cumnatul meu mi-l arătă rostind un cuvânt neînţeles, clădire minunată ce-mi păru o bijuterie maură tăiată din fildeş. Apoi de-odată, după arcada înaltă şi tremurătoare a podului Rialto, Salute îşi desvălui globul de aur al Fortunei, şi rămăsei înmărmurită în faţa frumuseţilor din Piazetta, scrin nepreţuit care ascunde tot ce arta omenească a putut creia cu mai multă pricepere, cu luare aminte, c'o armonie desăvârşită de culori, c'o nesfârşită bogăţie.

Pe când ne-apropiam de Danieli, simţiam că port în inimă o comoară de imagini tremură-

toare ce se alcătuia şi dispărea numaidecât, mereu însufleţindu se, toate aureolate de frumuseţe. La asta se mai adăoga şi obcseala, căci mă biruise în cele din urmă nu ştiu ce fel de ameţeală binefăcătoare.

— Trebuie să-ţi spun, draga mea, că n'ai prea avut noroc, îmi spuse Suzette zâmbind. La Daniell toate odăile sunt ocupate şi n'o să-ţi putem găsi una decât de abia mâine de dimineaţă. Toată Europa, şi mai ales Anglia, doarme aci în astă seară.

— Şi fiindcă noi n'am vrut asta, mai ales că nu vom sta mult timp împreună, Suzette s'a gândit că, în loc să te culci în altă parte... o întrerupse cumnatul meu.

— Da, pentru astă seară, am pus să-ţi pregătească un pat în salonaş, adăogă Suzette. Nădăjduiesc că ai să te odihneşti cumsecade. De altfel, chiar mâine de dimineaţă, dacă vrei, poţi să treci în odaia ta. După câte am auzit, mâine va pleca multă lume.

VIII

Impărţirea odăilor mi-a rămas de-asemeni adânc întipărită în minte. Asta mi-a hotărât soarta.

Era un apartament foarte luxos, cu mobilă din veacul al XVIII-lea, lucrată în fel de fel de culori. Două paturi de palisandru învelite în lemn de trandafir stăpâneau aproape întreagă odaie de culcare. Un birou monumental se odihnea alături, lângă înaltele ferestre ogivale ce se deschideau pe rio degli Schiavoni.

După această odaie de culcare venea un buduar, şi alături un salon.

Rămăsei surprinsă când băgai de seamă că buduarul nu era despărţit de odaia de culcare decât printr'o mare perdea de catifea roşie. Pe vremuri fusese pe semne o singură sală de primire,

încăpătoare. Salonul de-alături era foarte mic. Puseseră în el un pat pentru mine, lângă uşa ce da în sala de baie ce întregea apartamentul şi-a cărei fereastră da într'o lagună din care veneau nedesluşite strigătele gondolierilor.

Sora mea mă cuibări în această odaie de culcare grabnic pregătită, după ce întoarse butonul dela firul electric, căci lumina ce intra pe fereastră nu era îndestulătoare. Apoi, mai 'nainte de a închide uşa şi de-a mă lăsa singură, îmi dădu de veste că-mi lăsa buduarul pe samă noaptea aceia.

Vraja atâtor privelişti cercetate într'un timp atât de scurt, bucuria de-a o fi revăzut pe Suzette, veselă, neastâmpărată, mai fericită ca niciodată, — fiindcă rămăsesem pe deplin încredinţată că era fericită, — toate astea stârneau în mine un fel de nelinişte, gonind oboseala şi îndemnându-mi parcă trupul la muncă, coborându-mă într'o beţie plăcută.

Mă aşezai în faţa unei măsuţe şi scrisei câteva pagini bărbatului meu. Ii povestii sosirea, întâia mea impresie asupra Veneţiei, părerea de rău că nu putea să fie şi el alături de mine, cu o mulţime de amănunte asupra surorii mele pe care n'o cunoştea. Nu-i vorbii nimic despre Paolo, asupra căruia nu puteam avea încă nicio părere lămurită, şi sfârşii cu un potop de mărturisiri de dragoste.

La ora mesei, căutai să cobor cât mai în

grabă în salonul unde mă ştiam aşteptată. Privindu-mă în fugă într'o oglindă veneţiană peste care lumina electrică svârlea pete viorii smulse din amestecul de culori al zugrăvelii, băgai de seamă cu multă bucurie că aveam o înfăţişare pe deplin odihnită.

Şi-atunci căutai să mă asemui surorii mele.

Mai tânără cu patru ani, la cea dintâi privire nu semăna câtuş de puţin cu mine. Eu eram blondă, ea era brună şi'n afară de asta, ne deosebea mult culoarea părului şi a ochilor. Slabă la trup, nervoasă, era firavă, micuţă. Ochii ei mari, nemişcaţi, te turburau, te nelinişteau, te străpungeau; apoi, o uşoară proeminenţă a fălcilor, cu toate că-i da o înfăţişare neobişnuită, îndărătnică, îţi lăsa o impresie nelămurită de ceva ciudat. Eu, dimpotrivă, eram înaltă, sveltă, cu ochii de un albastru închis ca ai mamei mele, cu trăsăturile foarte regulate.

Cu toate astea, ce trăsături comune am fi putut desvălui sub ochii aceluia care ar fi încercat să ne cerceteze mai cu de-amănuntul expresia şi apucăturile! Aveam aceiaş siluietă subţire, acelaş mers sprinten, aceiaş formă a nasului. In profil, părul fiind ascuns, nu puteam fi deosebite decât după mijloc, — lucrul cel mai de seamă în afară de formele trupului,— vreau să zic mişcările, ritmul, eleganţa trupului.

In privinţa apucăturilor ne asemuiam iarăş foarte mult. Eu păream, şi într'adevăr aşa eram

mult mai cumpănită, ascunzându-mi totdeauna impresiile, căutând să mă stăpânesc, într'atât mă ştiam slabă şi fricoasă la gândul ca nu cumva să greşesc, — în timp ce Suzette, mult mai sinceră în această privinţă, se lăsase de timpuriu stăpânită de furia dorinţelor şi a impresiilor. Văzându-se cea mai iubită de părinţi, cari o răsfăţau, putuse cu mai multă uşurinţă să-şi urmeze firul capriciilor.

Amândouă eram fetele aceleiaş mame scumpe, de fel din Arles, frumoasă şi plină de măreţie, care nu ştiuse să ne dea nimic din bogăţia ei trupească, din înfăţişarea ei de regină ori din sănătatea ei puternică, dar care totuş ne înzestrase cu simţitoarea ei pornire de neastâmpăr, cu picătura de sânge sarazin ce-i curgea aprins în vine, în timp ce, din partea tatălui, nu moştenisem decât o nervozitate plăpândă, ceva bolnăvicios şi nestatornic în privinţa mişcărilor. Aceastâ din urmă trăsătură se putea băga de seamă mai cu deosebire în fiinţa Suzettei, gata oricând să se mânie, uneori cuprinsă de un tremur nervos, lucru de care ne temeam, mai ales când o vedeam leşinată şi chinuită de spasmuri. Dar toate astea, din fericire, o părăsiseră în clipa când se despărţea de vârsta întâiei tinereţi.

IX

Îmi amintesc mai puţin de prânzul din salonul bogat în care se înghesuia o lume elegantă, strălucită şi alcătuită de tot felul de neamuri. Femei încărcate de perle, bărbaţi în haină neagră, ori prea tineri, ori prea bătrâni. Ici colo un costum de flanelă purtat de-un American care nesocotea luxul.

Suzette purta o rochie foarte frumoasă de mătase albă împestriţată cu miosotis şi, pe umeri, un şal veneţian de purpură, al cărui triunghiu brodat învăluia cu o nesfârşită eleganţă trupul ei mlădios şi neastâmpărat.

— Ce rău îmi pare că nu stăm împreună de cât trei zile, îmi spunea ea necontenit, în timp ce ochii mari îi scânteiau din ce în ce mai puternic desvăluind dragostea ce păstra în adâncul lor pentru mine. Ar trebui să vii să mă vezi şi, acolo, la New-York. Să cauţi să-l hotărăşti pe bărbatul tău şi să veniţi împreună.

— Asta e foarte greu, draga mea, dar voi de ce plecaţi aşa curând? Eu mi-aş putea prelungi şederea aci, la nevoie.

— Noi n'o putem face, din nenorocire, zise Paolo. Sâmbătă *Aquila* pleacă din Geneva şi am spus să ni se oprească locuri. Mi-am dat întâlnire chiar cu câţi-va prieteni pe vapor, şi e vorba de nişte afaceri foarte însemnate.

— Azi e Marţi, oftă Suzette. Ce repede trec zilele !

— Vineri seara va trebui să plecăm negreşit cu trenul, adăugă iarăş Paolo.

După masă ne propuse să facem o plimbare cu gondola, şi această trecere legănătoare printre vuiete de glasuri fu o adevărată fericire; ne strecuram pe sub ploaia de lumină şi, în cele din urmă, intrarăm în împărăţia liniştei şi-a întunericului. Din apele moarte se ridica o moliciune proaspătă odată cu răsufletul greoi de descompunere turburătoare.

Palatele se zugrăveau în noapte, felinarele pâlpăiau pripit la colţuri de canale, în vreme ce strigătul ascuţit al gondolierilor vestea apropierea scrierilor subţiri şi iungi pe cari le zăream ivindu-se ca nişte năluci şi'n cari se furişau perechile îmbrăţişate, şi înlănţuite gură în gură.

Şi'n toată această întindere neagră se sbătea un tremur ciudat, o nelinişte de umbre sure. Ai fi zis că toţi cei ce trăiseră cândva, bucurându-se şi suferind, veneau acum să vegheze, plutind de asupra oraşului. Aci băgai de seamă cât de mult îşi iubea Suzette bărbatul şi cu câtă dragoste căuta să-l mângâie. Se ghemuise la piep-

tul lui şi, la orice întrebare, la fiecare cuvânt, în orice clipă, ochii i se îndreptau către el, cerând, ca dintr'un adânc izvor al firii, îndrumarea, sprijinul, mângâierea, sfatul, calea pe care trebuia s'o urmeze şi, în acelaş timp, ai fi zis, căldura şi viaţa.

O soţie iubitoare, legată de bărbatul ei ca iedera de salcie, îndrăgostită, supusă, făcând din fiecare gest o mângâiere, potrivindu-şi glasul înnadins ca să-i vorbească cât mai blând, c'o dulce lumină în priviri în clipa când îndrăznea să-i vorbească: aşa se ivi Suzette în ochii mei.

Părea că şi el o iubeşte, ca un sultan însă, ca un stăpân conştient de drepturile ce avea asupră-i.

Inteligent, vioi, puţin instruit, dar pricepând în fugă, din instinct, lucrurile, Paolo avea mare încredere în el şi-l stăpânea hotărârea care impune altora îndemnându-i să nu se împotrivească.

In timpul mesei avusei prilejul să-i cercetez cu mai multă luare aminte chipul atrăgător cu ochi străpungători, cruzi chiar în unele clipe. Uneori îi îndrepta asupră-mi şi-atunci zăream în ei o flacără de curiozitate şi de nelinişte care, fără să mă turbure, mă sileau totuş să-mi întorc privirea în altă parte. Recunoşteam în el un temperament bărbătesc, înainte de toate, pentru care orice femee e totdeauna un prilej de râvnă.

Apoi, în gondolă, simţii într'o anumită clipă

că genunchiul i se apropie de-al meu, căutându-l înnadins, fără sfială. In acelaş timp, întorcând capul, îi zării privirea aţintită asupră-mi. Cu toate astea mâna lui strângea puternic mâna Suzettei şi, de altfel, căutam să mă îndepărtez, privind către partea de dincolo a canalului, astfel că nu ştiam dacă gestul lui absurd de îndrăzneţ era făcut înnadins ori numai din întâmplare.

Când ajunserăm la hotel, eu urcai în odaia mea, lăsându-i pe ceilaţi pe terasă. Erau zece ceasuri. Suzette nu voia încă să se culce.

Mă urcasem în pat şi-mi era parcă lene să mă desbrac; simţiam un fel de oboseală, o plăcută şi poruncitoare nevoie de somn.

Privelişti minunate îmi fluturară încă câteva clipe prin faţa ochilor, nedesluşite ca pulberea lumii revărsată prin lagune, alcătuindu-se, risipindu-se, pline de lumină şi de cântec, — amintire a culorilor, a tainicului murmur de valuri şi-a melodiilor tărăgănate.

Apoi adormii într'un somn adânc, ca să mă trezesc cu totul alta, ca să pătrund în mrejele unui destin cu desăvârşire nou pentru mine.

X

Dar, mai 'nainte de a povesti cele întâmplate, trebuie să mărturisesc că toate îmi veneau în ajutor, lăsându-mă pradă fără nici un pic de apărare, impresiilor şi senzaţiilor cari aveau să mă copleşească.

Nimeni nu ştie unde se află tronul iubirii, de unde porneşte săgeata ucigătoare asupra muritorilor şi care e adevăratul ei izvor. Totuş, eu m'am gândit de multe ori că dragostea porneşte din soare.

Căci viaţa e o pricină din soare şi numai flacăra soarelui călăuzeşte şi rodeşte viaţa.

S'ar zice că o taină afrodisiacă, o nevăzută dar puternică pulbere de cantaridă tremură alături de razele luminoase în văzduh, şi toate făpturile ard de dorinţă şi se năpustesc în calea mângâierilor şi-a îmbrăţişărilor după gradele de lumină ale soarelui.

Bătrâna Persephone, adormită sub pământ în

timpul iernii şi renăscând în primăvară, risipindu-şi fiinţa in căldura verii ca să intre din nou în amorţirea aceleiaş nimiciri, — e simbolul suferinţii de a se naşte, trezindu-se la cel dintâi freamăt al reînnoirii ajungând la cea mai înaltă treaptă de putere şi delir datorită căldurilor din timpul verii, ca să se domolească în cele din urmă şi să se stingă atunci când frigul stăpâneşte iarăş natura.

Acest tainic polen presărat odată cu lumina asupra planetei, face să îmbobocească în Mai divinele organe creiatoare care sunt florile, transformă şi dă sex odată cu aripile gângăniilor, făcându-le în stare să se împreune şi să se reproducă, străpungând de-asemeni cu săgeţi tragice păsările, dobitoacele ascunse prin păduri şi peştii din adâncurile mării. Toate încep dintr'odată să ţipe şi să cânte, să risipească unde de parfum, să sbârnăie, să mugească sub povara lui Eros, sub răsuflarea trainică a vântului puternic de primăvară.

Omul nu rămâne cu desăvârşire nepăsător în faţa acestei nemărginite plecări a firii sub povara dragostei. Se supune şi el fatalităţilor reînnoirii, neastâmpărului înflăcărat al verii şi, odată cu dobitoacele şi plantele, doreşte şi se neliniştеşte după văpaia de lumină a soarelui.

Şi aci însă, sexul îşi desvăluie deosebitele-i schimbări. Mult mai tainică decât bărbatul în pornirile ei, fiindcă ea e adevărata creatoare a

fiinţelor şi, tocmai prin aceasta, se păstrează mai aproape de instincte, femeia se supune cu totul altfel, mai mult ca o sclavă, schimbărilor oricărui anotimp. Asemeni dobitoacelor, ea are tainice prevestiri cari o călăuzesc, arătându-i la un timp anumit clipa prielnică înmuguririi, aprinzând de-odată în fiinţa ei dorinţa de mângâiere şi de îmbrăţişări.

Fără nicio îndoială, la fiecare înconjur al lumii în jurul pământului, spre sfârşitul celor de câte patru ori şeapte zile proorocitoare, trupul şi conştiinţa femeii se simt stăpânite de acest chin tainic şi necurat. Totul, atunci, e în stare s'o turbure pe femee, nemulţumind-o, aprinzându-i în suflet setea şi durerea. Mai mult decât trupul, creerul se oboseşte, gândurile o mână în calea neastâmpărului vieţii, toate păcătoşeniile gustului şi ale simţurilor pe cari le va simţi în timpul sarcinei, începe să le cunoască şi să le îndure mai dinnainte. Nu mai e aceiaş, nu mai răspunde de nimic,—se supune voinţei altuia.

Acum o săptămână era sănătoasă, călăuzită de o logică înţeleaptă, urmând o cale hotărâtă. Acum, o celulă roditoare se desprinde din fiinţa ei. Şi, gata de tainica şi sfânta rodire, femeia se neliniştește, răzbunătoare, înnebunită, călăuzită de voinţa de a zămisli, sub dorinţa de neînţeles a Speciei.

In juru-i, toate celelalte făpturi trăiesc o viaţă de linişte, într'un aier curat şi proaspăt. Ea, în

timp ce măruntaiele se simt în stare de zămislire, respiră o atmosferă greoaie, se supune uneori unei porniri nebuneşti care îi arată cu putinţă, vrednic de dorit, aceiace ieri părea cu totul oprit, schimbându-i firea şi apucăturile şi făcând din ea prada unor dorinţi cu totul necunoscute.

In noaptea aceia de August, pe-o căldură înnăbuşitoare de vară ce părea că topeşte totul, presimţii apropierea acestei furtuni fireşti. O altă conştiinţă trecătoare pătrundea în mine.

Trebuia să adaog că mă aflam în Veneţia al cărei aier ascunde o mângâiere aţâţătoare şi-a cărei atmosferă ucigătoare e îmbibată cu cea mai grea voluptate.

XI

M'a trezit un sunet limpede şi ciudat. Era un hohot de râs tremurător, întretăiat, ascuţit şi totuş sfielnic, pornit parcă dintr'o sensaţie dorită care te îngrozeşte, un hohot de râs care se înnăbuşea, începând din nou, urcând în cascade, apoi topindu-se în slabe ţipete de surprindere sau, mai de grabă, într'un fel de gemete scurte.

Zorile străpungeau cu raze albe fereastra închisă, dar odaia mea rămânea pierdută în întunerec.

Căutai să-mi dau seama de ce se petrece în juru-mi; dormisem destul şi oboseala mă părăsise cu desăvârşire.

Intr'o clipă, întorcând privirea, zării, prin uşa salonului pe care o lăsasem deschisă, perdeaua de catifea roşie a buduarului. Atunci pricepui că sgomotul venea din odaia de culcare a surorii mele.

Mă svârcoleam în pat, încercând să închid ochii, dar hohotul de râs porni şi mai neastâmpărat, chinuitor, de neînţeles oarecum.

Acum părea întretăiat de cuvinte scurte, rostite în şoaptă, pe cari, din pricină că perdeaua era groasă iar uşa de-abia deschisă, nu le puteam auzi desluşit.

— Nu, nu, nu acolo, te rog!

Era glasul surorii mele. Vorbea italieneşte cu bărbatul ei, dar această limbă îmi era foarte cunoscută.

Ceeace mă uimi la început fu limpezimea sunetelor pe cari le desluşeam, cu toate că paturile lor, pe cari le ştiam aşezate în mijlocul odăii încăpătoare, lângă fereastră, erau departe unul de altul.

Veneţia însă e singurul oraş din lume care poate să înnăbuşe orice sgomot. Pământul ei, pe care nu-l turbură nicio roată de trăsură care să-i lase vre-un semn pe-o stradă, şi atmosfera ei umedă, au, mai ales dimineaţa, un fel de linişte neturburată, o linişte care îşi găseşte culcuşul pe apele canalelor şi opreşte sub aripa ei orice sgomot. Totul tremură, se resfrânge, limpezit, sporit, desluşit. Mai 'nainte de-a mă fura somnul, bănuii trecerea gondolei pe unde, atingere blândă, catifelată şi, cu toate astea, lămurită.

— Ce să aibă Suzette? mă gândii?

Nu pricepusem numaidecât înţelesul cuvintelor ei scurte şi înnăbuşite.

De-odată, glasul lui Paolo se auzi în şoaptă, mult mai înnăbuşit.

— Nu ţipa, s'ar putea s'o trezeşti pe sora ta!

Suzette răspunse ceva care nu-mi ajunse până la ureche, apoi hohotul de râs începu mai domol, sfios, dar foarte ciudat.

In clipa aceia, auzind că vorbea de mine, fără să mă mai pot stăpâni şi fără să ştiu de ce, mă strecurai pe duşumeaua de mozaic acoperită cu un covor gros, pe care paşii mei părea că de-abia îl ating.

Trecând prin uşa întredeschisă a buduarului, mă apropiai în cămaşe de perdea. Suzette o trăsese pe de-a'ntregul la loc şi prin găurica din mijloc nu vedeam nimic, căci sora mea aşezase în cealaltă parte, un mic paravan care închidea drumul. In partea dreaptă însă, acolo unde perdeaua era prinsă de zid, rămăsese puţin desfăcută drept în faţa patului, astfel că puteam zări odaia fără nici un pic de greutate.

Ferestrele nu erau închise, din pricina căldurii înnăbuşitoare, şi zorile dimineţii de August, limpezi şi parcă grăbite, pătrundeau ca o pulbere vânătă, ghemuindu-şi fluturările domoale peste albeaţa patului.

Ascunsă şi curioasă, îndemnată de-o nelinişte şi-o dorinţă fatală, putui urmări cu luare aminte întreaga scenă, luând parte la cele ce se petre-

ceau ca şi cum m'aş fi găsit chiar în mijlocul odăii.

De ce nu m'am stăpânit? Dacă somnul mi-ar fi fost greu şi mai lung, viaţa mea ar fi rămas neschimbată. Ar fi fost iarăş de-ajuns ca glasul bunului simţ, al sficiunii, să mă oprească pe calea acestui spionaj ruşinos, scăpându-mă din ghiarele pierzării.

Şi astăzi încă, această faptă nedemnă rămâne pentrn mine lipsită de înţeles, ca tot ce ţi se trezeşte în suflet impus de soartă.

XII

La început n'o zării decât pe Suzette întinsă goală, de-a curmezişul celor două paturi lipite unul de altul.

Trupul ei párea îmbobocit, ascuns pe jumătate sub perină. Capul nu i se zărea. Plecat asupra soţiei lui, Paolo, cu părul în neorânduială căzut peste faţă, o străpungea, aş putea zice, cu toată înfrigurarea, sărutând-o cu patimă, în fugă, când pe şolduri, când pe sâni, când pe picior, când pe pântec.

Ţinând într'o mână perina pe care-o svârlise peste obrazul Suzettei, ea nu vedea nimic, nu ştia în care parte au s'o atingă sărutările lui.

Şi la fiece sărut neaşteptat, începea să ţipe pe înfundate, în timp ce trupul i se svârcolea într'un spasm ciudat. Din când în când, Paolo îşi schimba planul şi, în loc să-i acopere trupul cu sărutări, îşi lăsa gura să-i soarbă mireasma trupului cu nesaţ, şi-atunci nu mai era un spasm, ci un tremur nesfârşit, care zguduia şi frământa ca valul trupul Suzettei, în timp ce râsul ei ciu-

dat pe care îl mai auzisem, pornea înnăbuşit, dar foarte limpede dintre perini.

Ce frumos era trupul surorii mele întins, neastâmpărat, sub săgeţile mângâietoare! Mai'nainte ca această priveliştе să-mi fi desvăluit înţelesul ei turburător, trupul Suzettei îmi inspira o admiraţie numai din punct de vedere estetic.

Subţire, plăpândă, sora mea se ivea curată şi atrăgătoare, într'un amestec de linii neînchipuit de ispititoare.

Brună, c'o picătură de aur şi-o alta de umbră sub piele, ea desvăluia un model desăvârşit, un trup mlădios şi hotărît, întocmai ca modelul care l-a călăuzit pe Leonardo da Vinci când a creiat-o pe Monna Lisa.

Pântecul slăbuţ, puţin bombat, sfârşind într'o linie curbă, ca o frunte frumoasă de pisică, pieptul mic, ascuţit, încordat, vioi, înflorit, — ca un fruct necopt, — totul desvăluia seva bogată, vioiciunea tinereţii şi totul se sculpta hotărît şi parcă metalic în albeaţa rufăriei.

Dar, ceiace mă uimi şi mai mult, fu lipsa de potrivire între această capo-d'operă minunată şi trupul musculos al bărbatului care, mlădios şi neastâmpărat, părea greoi alături de-al ei, uriaş chiar, simbolizând tăria, — tăria oarbă alături de sfiiciunea minunii.

XIII

Mai târziu mi-a fost dat să privesc o pictură japoneză, dintre cele cari înfăţişează gusturile şi pornirile dragostei şi cari, acolo, se numesc cu bunăvoinţă: privelişti de primăvară.

Infăţişa o femee întinsă în pat, goală, cu ochii închişi. De asupra ei, un bărbat îngenunchiat se pleca, dornic s'o cuprindă în braţe.

Această zugrăveală te mişca, te turbura peste măsură căci, în micul pătrat de hârtie colorată, ceiace te atrăgea mai mult era nepotrivirea groaznică dintre neastâmpărul trupului uriaş al bărbatului cu chip aspru, cu mâni şi picioare lungi şi trupul fin şi delicat de crin, neliniştit, îngrozit chiar, care aştepta îmbrăţişările.

Asemeni Pasipheei care primea îmbrăţişările uriaşului taur cretan, Japoneza cu ochii parcă închişi de teamă părea victima unei jertfe, într'atât judecata nu voia să îngăduie o apropiere între cele două fiinţe atât de deosebite, dintre cari una, se numea „gingăşie“, iar cealaltă „stăpânire“.

Desenatorul japonez zugrăvise în linii fine, curate şi tremurătoare trupul întins în lungul patului, şi aceasta făptură care trebuia să se supuie bărbatului părea o corolă gata să se desfrunzească, să se destrame, să cadă sub cea dintâi atingere a albinei. Şi de-asupra acestei flori aeriane, trupul bărbatului se zugrăvea puternic, întins, neînduplecat ca însăş fatalitatea, ca zeul trăznetului, ca paloşul grozăviilor.

Iţi venea să crezi că prin cel mai groaznic ţipăt avea să înceapă actul tainic în care se ascundea viaţa, de-asupra căruia plutea moartea,— această înfricoşătoare jertfă îmbucurătoare.

... In dimineaţa aceia veneţiană, aceiaş nepotrivire violentă, atrăgătoare, turburătoare, între cel ce ataca cu pricepere, cu voluptate, cu şiretenie şi femeia care trebuia să se supuie atacului, svârli cel dintâi gând turburător în mine, întipărind un ritm mult mai pripit bătăilor inimii mele.

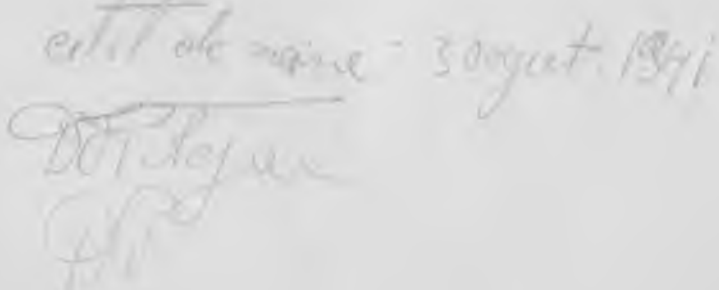

XIV

Suzette svârli perina cu mâna pe care şi-o desprinse din încleştarea bărbatului. Atunci îi zării chipul.

Nu mai recunoşteam însă obrazul schimonosit de dorinţă şi de aşteptare, frumos şi parcă desgustător în acelaş timp, obraz care pentru mine nu mai era al Suzettei, ci mai mult al Voluptăţii.

Ceeace mă izbi la început fură buzele întredeschise, aproape resfrânte, de culoarea florilor de nalbă vestejite, care lăsau să se întrevadă albeaţa dinţilor, sclipitori în pulberea luminii. Prin această mică deschizătură se zărea de-asemeni o parte a gâtlejului, umed, de-un roşu aprins, umbrit, adânc.

Eram de-asemeni surprinsă văzându-i trăsăturile subţiate, nasul ascuţit, parcă ar fi zăcut cine ştie câtă vreme, şi obrajii parcă sgârciţi.

Ochii rămâneau aţintiţi, cu uşoara lor încrucişare a privirii, cu acelaş tremur al luminilor cari împrumutau privirilor mărite, umede, de-un negru aprins o expresie pătrunzătoare, de meduză.

Şi-această înfăţişare chinuită de aşteptare, de teamă, de nădejde, de-o bestialitate furioasă, se svârcolea în negura părului desfăcut, bogat, o adevărată coamă cu resfrângeri castanii, cu totul deosebită de albeaţa chipului, întocmai ca abanosul pus alături de chilimbar, îngăduind astfel o ciudată tresărire a liniilor în lumina zorilor.

Bărbatul, care pândea cu toată luarea-aminte, într'un gest de şiretenie şi de prefăcătorie, — între salt şi şovăire, între năpustirea tigrului spre pradă şi goana neastâmpărată a valului departe de ţărm, — părea cu desăvârşire neclintit şi nu făcea altceva decât s'o urmărească pe femee cu privirea.

— Oh, vino, îl ruga ea cu glas stăruitor, înnăbuşit şi pripit, care părea că îngână numai umbra cuvintelor, ascunzându-le înţelesul.

El făcu din cap un gest uşor de împotrivire, în timp ce mânile i se frământau asupră-i, parcă ar fi vrut să-i înnăbuşe pornirea. Dar chipul Suzettei, cu pleoapele întredeschise, mult mai palid în cele din urmă, desvăluia o rugă mută în timp ce zâmbetul dornic şi aproape sigur de izbândă, se zugrăvea tainic, înflorind albeaţa buzelor subţiate.

Şi cum bărbatul nu se mai împotrivea, fără ca totuş să primească să facă o singură mişcare, Suzette se ridică, pripită, neliniştită, înlănţui cu amândouă braţele şoldurile lui Paolo şi, c'un singur gest îndărătnic, îi smulse îmbrăcămintea.

Acelaş lucru îl făcu şi cu braţele, pe care le smulse din mânecile cămăşii de mătase uşoară. Atunci îl văzui pe Paolo gol, îngenunchiat în faţa Suzettei şi stăpânind-o.

Tăria muşchilor lui îmi părea acum şi mai uriaşe. Trupul lui Paolo era acoperit cu un puf uşor care svârlea pe întinsul pielei, altfel decât pe trupul femeii, un văl de umbră care da cu totul alt preţ animalităţii elastice de faun, a întregei lui făpturi.

Încleştarea genunchilor, curba groaznică a spatelui încovoiat, cumplita încremenire a chipului stăpânit de dorinţi, cu nările neastâmpărate, cu fălcile învineţite, — totul desvăluia furia, violenţa gata să se năpustească, totul vestea începutul dramei.

XV

Dar Paolo părea că se stăpâneşte la început, ca şi cum ar fi vrut să se bucure de toată vraja acestei stăpâniri, pustiind toate mângâietoarele făgăduieli ale aşteptării.

Il văzui plimbându-şi mâna blândă dela sânii până la genunchii femeii, zâmbindu-i cu un zâmbet în care bănuiam nu ştiu ce fel de ameninţare.

Suzette vru să-l cuprindă în braţe, în nerăbdarea ei de a-l atrage, el se feri însă şi păru c'o măsoară cu privirea, ca un vrăjmaş.

Ai fi zis că plănuieşte ceva nemaipomenit, cu toată şiretenia, şi că se pregăteşte de luptă. Toată iubirea, toată bunăvoinţa pieriseră din negura trăsăturilor lui posomorâte, de nepătruns.

Şi într'adevăr, mânile cari rămăseseră nehotărâte o clipă, căzură, într'o scăpărare de fulger, trezind nu ştiu ce gest de furie şi de sfâşiere.

C'un salt de panteră, bărbatul se năpusti peste mijlocul femeii şi făcu o mişcare pripită, parcă ar fi vrut să treacă prin fiinţa ei, nimicind-o.

In acelaş timp un tremur nestăpânit, o furtună ritmică începu să frământe trupul amândorora ce părea că se supune unei mistice însufleţiri, unui rit de mişcări nepotolite, legănându-se, încolăcindu-se şi luptând, — frământare ce amintea parcă vechile zugrăveli, cele mai turburătoare şi mai pline de măreţie, — asemeni frământării aluatului de pâine în catacombele Egiptului, ale însămânţării, ale închinăciunii primitive a Caldeenilor în faţa unui zeu necunoscut, şi-a tânguirilor bocitoarelor grece la înmormântare.

XVI

Sora mea scâncea, rostea cuvinte neînţelese. Era un geamăt, un suspin, un ţipăt de durere, ruga celui însetat, un strigăt de surprindere, mugetul unei mici făpturi înjunghiate, un scrâşnet de agonie, o tânguire a unui suflet înnăbuşit, apoi un glas de delir, un suspin de beţie, — tot ce poate gâtlejul să smulgă din adâncu-i în clipa de durere şi de bucurie, — în spasmul luminii, al vieţii şi-al morţii.

Da, ţipetele ei însemnau tot ce poate să rostească omul de-a lungul vieţii, din cea dintâi clipă a copilăriei, când începe să dorească, să se roage, să se minuneze, să se mire sub atingerile şi îngăduinţa sorţii, sub vălul nedumeririi şi-al bucuriei care face să ţâşnească din el năluca schimbătoare a lumii din afară.

Două sunete se auzeau însă mai des şi mai desluşit, stăpânind amestecul de ţipete. Era mai întâi un suspin înnăbuşit care se năpustea însufleţind parcă o făptură nevăzută, îndemnând-o să pornească în căutarea unei sforţări neapro-

piată încă de izbândă şi care, cu toate astea, părea strâns legată de viaţă. In acest suspin pornit din adâncul sufletului părea că se topesc toate pornirile trupului. La tremurul lui, gâtlejul părea sugrumat, dinţii muşcau cu furie în gol, toţi muşchii se frământau nebuneşte.

Apoi, de-odată, se auzea strigătul de durere, strigătul Sfântului Sebastian, la fiecare nouă săgeată svârlită în trup, — strigăt reînnoit de surprindere, tragic şi totuş uşurător, ca în urma unui rău multă vreme dorit, căci el aducea făgăduiala mântuirii, încredinţarea unei apropiate străfulgerări a bucuriei.

Cu totul altfel se auzea strigătul bărbatului, stăpânit, acelaş, parcă ar fi întovărăşit o sforţare. Era lucrătorul care îşi ritmează truda cu neliniştea graiului, era strigătul gonaciului care ştie că numai astfel îşi poate apropia vânatul în bătaia puştii. De-asemeni însă, şi aceste gemete veneau de departe, din ascunzişurile cele mai tainice şi din adâncul cel mai întunecat el fiinţei.

XVII

Părea că apasă greu asupră-i, ca un zeu de bronz. Ea însă îi îndura greutatea cu bucurie, sdrobită dar binevoitoare, istovită dar fericită. Pentru ea asta însemna cea mai grea, dar şi cea mai preţioasă povară.

Capul lui nu-l mai zăream; adâncit, pierdut pe după umărul femeii, parcă ar fi vrut să se sature din trupul ei. Chipul Suzettei însă, puţin lăsat pe spate, se ivea în ochii mei în toată splendoarea unei minunate înfăţişări. Ceeace nu puteam să văd, mai ales tot ce se petrecea în umbră şi'n adâncimile scobite ale trupului alături de senzaţiile ce-i stăpâneau şi pe unul şi pe cellalt, bănuiam după încreţiturile obrazului, după sgârcenia muşchilor, după lumina şi umbra ce-l învăluiau rând pe rând.

Chipul ei desvălui parcă la început o adâncă durere trupească, arsura unei răni neprevăzute care te atinge mai puţin prin adevăratul ei înţeles decât prin ceiace ascunde pripit, izbitor, neastâmpărat şi puternic.

Peste câtva timp însă o lumină orbitoare păru că învăluia fiinţa surorii mele, făcând să-i tremure şi să-i se închidă pleoapele, pe buzele ei se risipi ceva cu desăvârşire mulţumitor, de neînchipuit; parcă, după durerea simţită, ar fi străbătut un ţinut minunat şi s'ar fi simţit ocrotită de-o tainică vedenie.

Oh, spasmurile trupului ei înfrânt, istovit! Mânile şi picioarele deveniseră neputincioase, nu se mai putea apăra, se sgârciseră, cu degetele mult îndepărtate unul de altul. Degetul cel mare al piciorului, tăiat parcă din chilimbar, începu să tremure şi, privindu-l, rămăsei încremenită. Inţepenit într'o nemişcare titanică, el părea oglinda şi neastâmpărul întregului trup, întins ca un arc, cu nervii chinuiţi şi gata să plesnească.

XVIII

Care să fie pricina tainicei şi nepotolitei înfăţişări a voluptăţii?

Perechea unită într'un pat face gesturile cari nu se deosebesc întru nimic de celelalte gesturi şi cari, ca toate celelalte, nu sunt decât chestiune de anatomie, de mecanică şi de plastică.

De ce atunci, această pornire de-a strânge, de-a îmbrăţişa, de-a îndepărta ori de-a se apropia, pare că atinge şi depăşeşte culmea expresiilor, părând în acelaş timp floarea avântului şi floarea sbuciumului tragic? De ce ascund aceste privelişti mai mult decât un simbol, mai mult decât o descoperire, vorbindu-ne cu turburările lor, chinuindu-ne cu neastâmpărul lor şi umplându-ne inima de teamă? De ce, mai ales bărbatul care strânge în braţe o femee, nu mai are în fiinţa lui nimic omenesc?

Să fie oare adevărat că fiinţa care creiază trece dincolo de pragul vieţii, strecurându-se în împărăţia tainelor, şi că noi o simţim aşa cum e şi în realitate: în pragul morţii biruind moartea, veşnică şi supraomenească?

Căci azi, când îmi aduc aminte de mişcările celor două trupuri, nu-mi mai pare cu putinţă să găsesc cuvinte cari să le poată lămuri.

Ş-apoi, cum să poţi desluşi intensitatea chinuitoare a acestor mişcări? Numai anumite încordări şi destinderi a muşchilor sub violentele descărcări electrice îţi pot da o slabă idee de neastâmpărul gesturilor scurte şi înfrigurate, al gesturilor ce depăşesc violenţa şi rămân mai presus de orice senzaţie.

Ca în câteva spinări de osândiţi tăiate în piatră de Micheangelo, mişcarea capătă înfăţişarea de tărie nemaipomenită, care ţâşneşte din marea deosebire dintre puterea îngrămădită în avânt şi slăbiciunea piedicilor pe cari acest avânt va trebui să le înfrângă.

Un braţ care scăpa din încordare, parcă ar fi vrut să arunce fulgere, un picior care cădea cu greutatea muntelui ce se prăbuşeşte, apoi, mai ales, un fel de oprire bruscă în plină mişcare, de încremenire în neastâmpăr, — iată în ce chip se desvăluiau gesturile de neînţeles ale celor două făpturi stăpânite de voluptate.

Ce puteau să însemne aceste gesturi, e greu de spus.

La început îţi făcea impresia că, atât bărbatul cât şi femeea, se încăpăţânau să desăvârşească o operă a nebuniei, cu neputinţă de înfăptuit, vrând şi neizbutind să se contopească unul într'altul. Da, Paolo voia să-şi topească fiinţa în trupul Suzettei, alipindu-i fiinţa de trupul lui, în timp ce ea ar fi vrut să soarbă întreaga făptură a lui Paolo, s'o ascundă în trupul ei, s'o facă să-i clocotească în vine odată cu sângele, îmbibând o în acelaş timp cu fiinţa ei.

Durerea ce se putea ceti pe chipul fiecăruia era neputinţa de-a fi înfăptuit aceia ce doreau, neizbutind să desăvârşească minunea contopirii, rămânând mereu aceiaşi *doi*, trutindu-se, istoviţi, străduindu-se, încordaţi, apropiindu-se de înălţimea cea mai deplină fără izbândă, şi trecând prin spasmuri de bucurie şi de neînchipuită durere.

Dar o impresie mult mai adâncă, mult mai puternică şi mult mai adevărată era aceia care dezvăluia străduinţa amândorora, de-a se smulge din fiinţa lor, scăpând, răzleţindu-se de viaţă, pornind în lumi nouă, ca într'o furie a beţiei, ca într'un avânt bahic. Da, smulgându-se din învelişul trupului, amestecându-se în neant, lepădându-se de viaţă şi pornind în căile morţii...

A da viaţă, a scăpa de ea, a creia, a muri:

acesta era cel mai puternic înţeles al celei mai uriaşe opere.

Şi iarăş, puteai fi atras, uimit, căci în asta se ascunde molipsirea, un tremur chinuitor, o străfulgerare eterică, o tainică împrăştiere a nevăzutului etern, datorită cărora gesturile, ţipetele şi beţia ajung să stăpânească pe oricine, îndemnând orice fiinţă să se supuie aceloraşi gesturi, aceloraşi ţipete şi-aceleiaş furii, — înnadins ca întregul univers să creieze, să trăiască şi să moară, biruind viaţa, împărtăşind-o şi smulgându-se de sub povara ei.

XIX

Ce nevoie aveam să cercetez priveliştea mistică şi tainică, nebănuită şi destăinuitoare, a cărei intensitate nu mi-o putusem niciodată închipui şi care mă umplea de turburare, de religiositate şi de groază?

Picioarele mi se tăiasere, inima îmi bătea să spargă pieptul şi, căutând să-mi opresc răsuflarea, de teamă ca neliniştea să nu-mi dea pe faţă curiositatea şi nesocotinţa, aierul mi se răcea din ce în ce în plămâni.

Se stârnise în mine o furtună, o deslănţuire a moleculelor, ca o trezire a puterilor ascunse şi amorţite.

Ai fi zis că fiece mişcare a celor două trupuri împreunate, fiecare undă a bucuriei şi fiecare clipă de neastâmpăr, — toate ţipetele şi gemetele lor, tot ce-i făcea să tremure, să se

istovească, să se coboare şi să se înnalţe, — a-vea o tainică răsfrângere asupră-mi, şoptea celor mai îndepărtate legături din trecut, dorinţelor fireşti şi setei nepotolite a strămoşilor mei.

Luam şi eu parte la cele petrecute, primeam din nou loviturile şi împunsătura nenumăratelor săgeţi ce se înfigeau în trupul surorii mele şi parcă simţiam în mine junghiul durerilor ei. li înduram mai cu seamă suferinţele, nicidecum bucuriile. Mai mult mă chinuia desnădejdea de cât biruinţele ei. Trupul, gândurile, sufletul meu erau îmbibate de tăria care nu putuse izbuti, de senzaţii cari piereau în clipa când de-abia se năşteau, şi de nălucile plăcerii.

Da, priveam fără să mă simt obosită cele două trupuri strâns lipite unul de altul, cari se frământau ca sub povara unui blestem, după tainice şi groaznice ritmuri, asemeni mişcărilor apei şi focului. Şi-mi părea că se supun nu ştiu cărei muzici grave şi poruncitoare.

Uneori mă simţiam cuprinsă de sfiiciune, parcă aş fi pătruns în umbra unui lăcaş sfânt. Simţiam în chip nedesluşit că, sbătându-se în bucuria păcatului, în amărăciunea şi truda neliniştei, cei doi nebuni erau mântuiţi de orice grije şi de orice robie pământească.

In alte clipe îmi păreau parcă mult mai mari şi mai vrednici de luare-aminte.

Un glas pornit din adâncul fiinţei mele îmi spunea că viaţa, toată viaţa şi tăria înmugurării,

întreaga putere nemărginită care stăpâneşte soarta lumii, se afla acolo, în patul lor, şi că asta sfinţia şi înveşmânta în măreţie contopirea chinuitoare, tragică şi nepotolită.

Da, bănuiam că trupurile lor însetate cari încercau să se îndestuleze, apropiindu-se, bătând la porţile necunoscutului, se aflau mult mai aproape ca mine de veşnicie.

Şi astfel, încremenită, ţintuită cu rădăcini adânci de inima pământului, spectatoare care nu lăsa să-i scape nici cea mai mică mişcare şi, în acelaş timp, actriţă cu desăvârşire nemulţumită, luam parte la această nemărginită destăinuire.

XX

Toate celelalte mi-au rămas nelămurite în minte c'o înfăţişare prea mult sporită care s'apropie de coşmar.

Mi se părea că Paolo se întoarse din nou la mine. Părea acum chinuit de-un fel de beţie, de o otravă care îl înnebunea, deslănţuindu-i tăria şi răscolindu-i conştiinţa.

Numai această dobitocească sălbătecie mi-a rămas puternică în amintire. Tigrul care simte mirosul sângelui, taurul aţâţat de strălucirea purpurei, omul care se obişnueşte să rănească şi să doboare în luptă: iată icoana pe care mi-o trezea în gând cumnatul meu. Ai fi zis că cruzimea, pornirea de a distruge veneau în ajutorul nepotolitei voluptăţi. Tot ce era violenţă, neastâmpăr şi delir, devenea sluga unei senzaţii înnadins ca s'o oprească, s'o facă să rodească, s'o înmulţească.

Trupul Suzettei deveni o biată jucărie în mâinile bărbatului.

Păpuşe slabă, uşoară, firavă şi plăpândă, —

deveni rând pe rând pentru el, soclu, cal şi scut însufleţit.

Paolo o înfrunta, o stăpânea, i se împotrivea. Luptau oare? Voiau să se unească ori să se sfâşie? Era dragostea sau ura care-i însufleţia?

Deslănţuiţi, nu-şi mai puteau stăpâni groaznicul neastâmpăr ce risipea în fiinţa lor jocul tragic şi necunoscut.

Şi din fiece mişcare de biruinţă ţâşnea un strigăt de surprindere, în timp ce, o bătaie de aripi, o îngânare de ape, un suspin nedesluşit şi spornic, reînnoit, neobosit, făcea din întreaga odaie un stup de sbucium al vieţii.

XXI

Imi păru în cele din urmă că Suzette se istovea din ce în ce mai mult. Paolo era acum adevăratul stăpânitor, însufleţitorul, actorul, singurul actor al acestei uriaşe tragedii. Eu nu-l vedeam decât pe el şi, în încremenirea mea, îl vedeam parcă şi mai puternic, c'o înfăţişare de-o însemnătate simbolică.

Oh, sublima neomenie, nemărginita cruzime a omului acestuia! Tăria îi era înzecită, mişcările îi deveneau mai sigure şi mai hotărâte. Totul în iiinţa lui era pustiitor şi gata de luptă. Mânile aveau o putere uriaşe. Inconvoiau în glumă slabele mădulare ale plăcerii, strângându-le şi hârţuindu-le, — pricepându-se de minune să trezească senzaţiile, întocmai ca organistul îndemânatec care atinge şi trezeşte sunetele unei orgi uriaşe.

Trecând dela cumpănire la mişcările cele mai nesocotite şi mai puternice, părea că vrea să-şi apropie pe de-a'ntregul bietul trup care pentru el devenise o jucărie, acoperindu-i goliciunea

fără niciun fel de întrerupere, căutând să scoată la iveală tot tremurul ascuns în adâncurile-i tainice, şi, înnaintând pe căile durerii, să lovească pentru cea din urmă oară drept în mijlocul inimii care da viaţă bucuriei.

Ceva neomenesc! Sublim! Nu se mai gândea la ea, nu se mai gândea la el. Părea sclavul unei alte făpturi nevăzute, unealta care împlinea cu nepăsare un plan străin, slujitorul Voluptăţii, obişnuindu-se să facă să ţâşnească o senzaţie din două trupuri sdrobite, după cum turnătorul vrea să înnalţe o singură statuie din amestecul de metal topit.

Atrasă fără milă în vârtejul senzaţiilor, Suzette părea cu desăvârşire obosită. Infăţişarea ei te înduioşa, te turbura. Pupilele i se furişaseră la colţul pleoapelor, iar mădularele înţepenite şi colţuroase îţi aminteau spasmurile celor bolnavi de sgârcirea muşchilor.

El însă, cutezătorul târât de furia nebuniei, nu se mai oprea, parcă ar fi vrut să ducă până în pragul morţii aceia ce începuse dintr'o surdă nelinişte, parcă ar fi vrut să cucerească adâncul unei prăpăstii, să găsească un popas în infinit, un soare în neguri.

XXII

Ce ocean fărămiţat în mii de valuri răscolite de uragan ar putea da cel puţin o idee de ceiace se petrece în fiinţa mea?

Trupul, gândurile mele, tot ce putea să înţeleagă, să simtă, să-şi amintească, să vrea şi să dorească: totul în mine era numai turburare, în trezire, în nelinişte şi în nepotrivire.

Mă stăpânea la început mila, apoi groaza şi nu ştiu ce fel de teamă pentrn făptura chinuită care îmi era atât de apropiată, şi iarăş o admiraţie de neînţeles pentru sărbătoarea orgiacă a trupului, pentru această neobişnuită risipă de viaţă.

Uneori îmi venea să ţip, temându-mă la fiecare clipă ca sora mea să nu fie cumva sdrobită, ca sângele să nu-i ţâşnească din trup şi agonia ei să nu devie ucigătoare, -iar tragedia să nu nimicească laolaltă cele două fiinţi cuprinse de delir. In acelaş timp, un fel de nelinişte pornită din alt isvor, sfântă aş putea zice, veni să mă turbure, parcă aş fi luat parte la

ceva neîngăduit, până m'aş fi aflat în faţa unei tainice călăuziri ucigătoare, cu urmări groaznice, nesfârşite.

Şi, fără să-mi dau seama, o dorinţă necunoscută încă spori prosteşte în colţurile cele mai întunecate ale fiinţei mele, dorinţa de a cunoaşte, şi eu, mângâierile acestui bărbat, plecându-mă sub povara lui, încălzindu-mă la flacăra răsuflării lui. Asta îmi păru la început ceva blând, cotropitor ca un nor care vesteşte furtuna în adâncul zorilor. Să sufăr întocmai ca Suzette, să-i cunosc neliniştea, să simt în inimă tot ce simţia şi ea, — să rămâi istovită, sdrobită, stăpânită întocmai ca ea...

Aşa începu să răsune în fiinţa mea un glas pe care n'aveam cum să-l cunosc şi împotriva căruia încercam zadarnic să mă ridic.

De altfel, această dorinţă vinovată părea la început mai mult gândul de a lua parte la o încercare, din pricină poate că Suzette mi-era dragă şi-totul lua aceiaş înfăţişare de dragoste faţă de ea.

Apoi neliniştea spori, se schimbă. O stăpânea fiinţa lui Paolo. Sensualitatea lui, lăcomia, cruzimea, îl întronară ca pe-un biruitor în neliniştea gândurilor mele, arătându-mi-l ca pe ceva trebuincios, de neînlăturat.

Vai! Ceiace voiam în adâncul sufletului meu nu era altceva decât dorinţa de a deveni şi eu victimă, fiind la rându-mi unealta minunată a

stăpânirilor, sdreanţa din care el trebuia să facă să ţâşnească multă bucurie şi multă durere.

Insetată orbeşte, fără să cercetez restul lucrurilor dar conştientă şi revoltată oarecum de slăbiciunea mea, mă plecam necontenit sub povara perdelei roşii. Strângându-mi genunchii unul lângă altul, cu braţele de-a lungul trupului şi simţind în această amorţire nu ştiu ce posomorâtă şi josnică îndestulare, rămâneam cu ochii mari deschişi, privind desfăşurarea acestei uriaşe tragedii.

XXIII

Dar această tragedie se apropia de sfârşit.

In cele din urmă neliniştea deveni şi mai turburătoare, parcă duhul nebuniei coborâse în mişcările celor două trupuri. Se apropiară cu mai multă neorânduială, svârcolindu-se. fugărindu-se, ca doi şerpi fără cap ce se încolăcesc şi mai groaznic în spasmul durerii.

Judecata şi tot ce mai putea fi omenesc în ele pierise.

Nu mai aveau conştiinţă, nici cumpănire, ci numai dorinţa de a împlini marea operă a vieţii pentru care se jertfeau. Geniul Speciei, neînduplecat cu trupul fiecăruia, îi aţâţa, silindu-i să se grăbească, să lovească dln plin în porţile taine din cari se smulge fiinţa şi de unde porneşte să curgă viitorul pământului.

Şi, slujitori supuşi unei voinţi poruncitoare şi sacre, se grăbeau spre ceiace era de trebuinţă, spre desnodământul de neînlăturat.

La rându-mi, simţiam că mă părăsesc puterile, că simţurile mi se turbură.

Ca printr'un nor posomorât îmi păru că-l văd pe Paolo ridicându-se c'o sforţare chinuitoare a tuturor muşchilor şi ridicând-o încet, pe podurile palmelor desfăcute, ca o mamă îngrijorată care-şi duce copilul, pe Suzette.

Rămase strâns lipit de ea, dar nemişcat. Picioarele îmi părea că-i tremură sub blânda povară.

Astea erau clipele pline de bucurie şi de mângâiere, clipe grele, turburătoare ca mai toate clipele cari vestesc deslănţuirea furtunii.

Apoi, un strigăt surd păru că vrea să spargă pieptul bărbatului, asemeni pârâitului unui copac puternic izbit de secure.

Atrase, cu pripita asprime a fulgerului, trupul ce-i rămânea în mâni ca o jucărie, parcă ar fi vrut să-l sdrobească pentru cea din urmă oară, apoi căzu, ca un trup mort, peste Suzette, care, mai dinnainte, rămăsese istovită şi neînsufleţită, în mijlocul patului.

XXIV

Dar, la cel din urmă strigăt al bărbatului, un alt strigăt se smulse din mine, mult mai ascuţit, întretăiat de suspine, pornind odată cu fâşii rupte din sufletul meu.

Neputând să mă mai stăpânesc, mă năpustisem, cu braţele înnainte spre pat, în timp ce vaietele mi se smulgeau sfâşietoare din piept:

— Nu, nu, nu, asta nu!

Era ca o revărsare de plâns copilăresc, un fel de nelinişte chinuitoare, dar, mai ales, era flacăra durerii, a sclaviei, a revoltei mele.

Simţiam neomeneşte în mine o greutate nemaipomenită, greutatea apei revărsată pe ţărmu fluviului, greutatea aerului închis într'o ghiulea. O sete de uşurare amestecată cu nu ştiu ce durere surdă, cu nu ştiu care gelozie de neîn-

ţeles, dar cu desăvârşire stăpânitoare, mă frământa, se împotrivea înfrânării, mă îndemna să îndrăznesc totul, să uit totul.

Imi pierdusem oare conştiinţa în plâns? Uitasem totul în furia neliniştei?

Când deschisei ochii, băgai de seamă că lumina electrică era aprinsă, iar Suzette, desnădăjduită, se pleca asupră-mi nedumerită, mult mai palidă şi mult mai slăbită.

Imi păru că-i tremurau picioarele, că se împletecea ca un om beat. Şi eu o uram când o vedeam în halul ăsta şi cel dintâi gest al meu fu s'o îndepărtez.

— Ce ai, draga mea? zise ea. De ce plângi, Dumnezeule? Ce ţi s'a întâmplat?

C'o puternică sforţare a voinţii căutai să-mi viu în fire.

— Nu ştiu... nu ştiu... Un vis urât, un vis tare urât. Am visat lucruri groaznice.

— Ne-ai speriat, adăogă ea, adâncindu-şi privirea în ochii mei.

Imi părea însă că nu se îndoieşte de nimic.

— Ei bine, scumpa mea, mă întrebă iarăşi, ţi-a trecut?

S'a luminat de ziuă, ştii asta?

— Oh, da, Suzette, mi-a trecut, răspunsei. Am să încerc să mai dorm; te rog să mă ierţi.

O strânsei cu putere în braţe, parcă apropiind-o de mine, aş fi simţit o uşurare, şi nu-mi venea să mă mai despart de trupul ei cald încă de sărutări, neliniştit parcă, parfumat de viaţă şi bogat în risipa lui de bucurie.

O îmbrăţişai, o strânsei la sânul meu şi cred că în furia unui spasm îi înfipsei unghiile în umerii sdrobiţi cu câteva clipe mai'nainte de mânile bărbatului ei.

XXV

In dimineaţa aceia nu-mi venea să mai ies din odaia mea, parcă mi-ar fi fost ruşine să dau ochii cu Suzette şi cu bărbatul ei, să-i văd sub aceiaş obişnuită înfăţişare a plăcerilor răscolite, după ce i văzusem strâns îmbrăţişaţi în cea mai groaznică legătură a voluptăţii.

Dar în cele din urmă trebui să cobor la masă. Mi-aduc aminte că am îmbrăcat, cu toată luarea-aminte, o rochie de mătase şi-o cămaşe neagră, brodată, cari ştiam că-mi stau foarte bine, într'atât se trezeşte în inima femeii cochetăria de îndată ce trupul e chinuit de dorinţi.

O îmbrăţişai pe Suzette şi, întinzându-i mâna lui Paolo şi aţintindu-l cu privirea, băgai de seamă că el ştia, că cel puţin bănuia ceva.

Oh, privirea aceia... M'a învăluit dintr'odată, m'a cuprins, stăpânindu-mă, fără să-mi mai dea răgaz să mă reculeg timp de câteva clipe. Mă pipăia, mă cerceta, mă adâncea, îmi smulgea gândurile, îmi întreba şi sufletul şi trupul.

Trebuia să aflu mult mai târziu că bărbatul stăpânit de voluptate, bărbatul stăpânit de dragoste e cel care bănuieşte dorinţele din sufletul femeii, acela care citeşte pe chipul ei clipa când nu se mai poate apăra, acela care, prin semne de neînţeles, vede în ce stare se află trupeşte, dacă e liniştită ori turburată şi care, numai astfel, poate să-şi aleagă mijloacele de luptă, mângâierile prielnice, gestul şi viclenia de trebuinţă.

Da, ochii lui Paolo mă cercetau şi eu mi-i coborâsem pe-ai mei. Când încercai să-i ridic, privirea lui mă cerceta cu şi mai multă luare-aminte şi, de astădată, un fel de complicitate se legă între noi, parcă ne-ar fi apropiat aceiaş taină.

Groaznic schimb de cuvinte în liniştea sufletelor când privirile se încrucişează! Nu schimbasem, cu toate astea, niciun cuvânt cu acest om şi, totuş, o reţea tainică ne învăluia, apropiindu-ne. Posomorâtul ascunziş strămoşesc al nevoilor trupeşti, adânca şi groaznica taină a sexelor ne vorbea fiecăruia şi ne lega într'o clipă.

Imi venea să cred că-l urăsc pe Paolo, că

mi-e scârbă de el, şi pentru ceiace lăsase să-mi fie destăinuit şi pentru ascuţimea privirilor lui, pentru acea neînduplecare a ochilor care mă înlănţuia, fără să se mai deslipiască de mine.

Il uram şi asta, vai, din pricină că încercam să-l cercetez şi eu cu toată luarea-aminte. Nu-mi mai era câtuş de puţin indiferent şi, pe furiş, cu încăpăţânare, îl priveam, scăldat în lumina soarelui, în amorul şi purpura răsfrânte de pe zidurile uriaşului salon patrician al hotelului Danieli.

Nu puteam să nu mărturisesc că într'adevăr era frumos, mult mai atrăgător decât îmi păruse în ajun. Frăgezimea şi corectitudinea trăsăturilor, apoi amestecul neobişnuit de distincţie, asprime şi plinătate a obrajilor, mă surprinseră oarecum.

— Mama lui Paolo a fost ţigancă, o adevărată vrăjitoare, mai mult cu privirea decât cu ştiinţa. De-aceia simţi că te farmecă privirile bărbatului meu, îmi spusese Suzette.

Căci ea nu vorbea decât de el, desvăluindu-şi dragostea în toate împrejurările, batjocorindu-l ori măgulindu-l, şi aceasta înnadins ca să-i placă şi mai mult.

Odată adăogase:

— Socrul meu, un adevărat don Juan, se îndrăgostise la Pisa de-o ţigancă pe care în urmă a răpit-o. Ea a murit însă la câtva timp după naştere.

Această îndoită moştenire de noblețe toscană şi de sălbătăcie ţigănească lămurea amestecul atrăgător şi ciudat al înfăţişării cumnatului meu, această nepotolire de voluptate, acest instinct de piraterie care îl îndemna să dovedească totul, să vrea totul, dar, în acelaş timp şi acea înfăţişare de mare senior, adevăratele apucături fine în orice împrejurare şi farmecul de-a fi plăcut chiar atanci când te încredinţai că era un ticălos.

— Totdeauna se face vrednic de bunăvoinţă, îmi zise iarăş Suzette, în timp ce el zâmbea, măgulit şi nepăsător, cu toate astea, auzind-o cum îi desvăluie în ochii mei toate însuşirile. La New-York e cel mai tare la jocul de foot-bal şi nimeni nu ştie să lupte ca el cu spada. Cu bărbatul meu nu e de glumit. Acum două luni, pe o stradă din Washington, pe care zăbovisem nu ştiu din ce pricină, a ţinut piept la trei pungaşi de buzunare, doborând doi dintre ei la pământ.

Da, când era vorba de tăria trupească, rămânea cel mai tare; băgasem de seamă.

Privii iarăşi mânile cumnatului meu şi-mi amintii de anecdota greacă în care e vorba de Milon de Crotone, uriaşul care îndoia un drug de fier între degete şi ştia, cu toate astea, să atingă cea mai mică muscă fără s'o sdrobească, într'atât se lega în fiinţa lui tăria de slăbiciune.

Mânile lui erau sprintene, fine, lungi şi slabe. Degetele aveau gingăşia aproape diafană a fluturilor, unghiile îi erau trandafirii, puţin cam bombate, ca nişte unghii de femee. In stare să stoarcă sucul florilor, în stare să stârnească fiori în piele, în stare să rănească în acelaş timp, — oh, cum mă turburau mânile lui!

Le urmărisem mişcările în neastâmpărul voluptăţii, şi văzui trupul surorii mele frământându se sub atingerea lor ca sub o ploaie de scântei electrice, ori sub tremurul flăcărilor, şi totuş, înveselindu-se sub această atingere ca gâtlejul ars de sete când simte răcoarea apei, ca bondarul care simte apropierea sucului smuls din floare.

Era mai cu seamă liniştea odihnitoare a degetelor, neînchipuita încredinţare de tărie a mişcărilor, un fel de grabă nestăpânită şi de siguranţă când era vorba de alegerea unui gest prielnic şi hotărît. De altfel, lipsa oricărei sforţări şi supunerea unui lăuntric ritm muzical, erau însuşirea de căpetenie a trupului minunat şi groaznic al lui Paolo.

Acum pricepeam în ce chip izbutise s'o vrăjiască pe sora mea, şi'n vreme ce căutam să-mi desvălui, ca într'un fel de ameţeală, cele petrecute peste noapte, găsii că era foarte firesc s'o stăpânească şi s'o aibă gata oricând la bunul plac al poftelor lui.

Nu era el pentru ea adevăratul stăpân al bucuriilor, marele însufleţitor care ţinea ascunse cheile tainice ale trupului, — cheile cari puteau oricând să stârnească vraja de-a o face să tremure, să se înfioare, să sufere şi să moară?

XXVI

Ii părăsii pe negândite, nemulţumită de mine, răzvrătită, împotriva turburărilor pe cari le simţiam, neliniştită, de altfel, şi parcă sub povara unei amărăciuni care avea să mă chinuiască încă multă vreme.

Plecai dela hotel şi, ieşind în piaţa San-Marc, mă îndreptai spre Santa-Maria-Formosa, pe străzi înguste şi întortochiate, pline de lume şi de mişcare, care îţi descopăr la fiecare pas o nouă surprindere, cu podurile, învălmăşala şi canalele lor: privelişti veşnic reînnoite de frumuseţe, farmec şi vechime.

Toate le priveam cu mintea limpede, cu băgare de seamă şi, totuş, parcă lipseam din mijlocul lor. Fiecare privelişte trecea prin simţurile şi prin judecata mea, întocmai ca nisipul care

trece printr'un ceasornic cu apă, fără să lase vre-o urmă.

Sau, mai bine zis, aceste priveliști înrâurite, tăinuite de-un gând hotărît, îngrămădeau necontenit în mine un amestec de idei turburătoare.

Asta e adevărata deslușire a celor ce mi s'au întâmplat. Dacă aș putea să refac șirul gândurilor mele și tot ce mi-a trecut prin minte în ziua aceia, s'ar crede că totul era țesut dintr'o singură urzeală care nu era altceva decât stăruitorul gând al pornirilor sexuale.

Turburările trupești, această supremă taină a ființei omenești care te face să suspini și să aiurezi, care face să se nască în noi cel mai puternic izvor al bucuriei și al durerilor, care schimbă înfățișările oricărei făpturi și-o face în stare să lovească în porțile cerului și să se opească în pragul morții, — iată noua mea neliniște care mă orbea, risipindu-mi întreaga tărie a însufleții.

Oricare priveliște, până și cea mai lipsită de însemnătate, trezea în mine un ecou senzual.

Totuș, de multe ori, din clipa când ochii mei se deschiseră asupra vieții, avusesem prilejul să văd fecioare sprijinindu-se de brațul efebilor, perechi ce-și vorbeau cu dragoste nemărginită și se sărutau în umbră. Toate astea nu mă tur-

buraseră nicicând şi n'aveau pentru mine nici un fel de înţeles.

Dar, decând o văzusem, în dimineaţa aceia de August, pe Suzette stăpânită de Paolo, priveam cu alţi ochi aceste privelişti, şi toate cele ce mă înconjurau.

Corăbierii vânjoşi de pe Riva degli Schiavoni, femeile tinere cu şolduri puternice şi mersul legănat, cu şalul negru frumos svârlit pe umeri, perechile ce se plimbau ţinându-se de mijloc, toată mulţimea străinilor îndrăgostiţi cari veneau să viseze şi să petreacă în Veneţia, nu-mi atrăgeau luarea-aminte decât prin ceiace părea să fie senzual în fiinţa lor, prin ceiace puteam bănui în legătură cu îndemânarea de a trezi şi de-a se supune voluptăţii.

Pe fiecare bărbat căutam să-l asemuiesc lui Paolo, pe orice femee, Suzettei. Incercam să ghicesc neastâmpărul fecioarei cu chipul bronzat, cu ochii miraţi, cu buzele împurpurate, cu mâna ridicându-şi fusta până mai sus de genunchi în clipa când urca treptele vre-unui pod. Credeam că pot descoperi oboseala în ochii unui Englez blond şi cu mersul legănat, înnalt ca şi cumnatul meu, dar mult mai uscat şi mai istovit, şi care îşi prăpădea vremea la cafeneaua Florian. Da, fiecare braţ îmi desvăluia un gest de încleştare şi orice gură mă atrăgea prin putinţa şi neastâmpărul ei de-a se lipi de-o altă gură. Strigătul de voluptate al omului: iată ce mă

chinuia. Chipul schimonosit al omului în spasmul plăcerii: iată ce-mi închipuiam necontenit. Şi, cu toate astea, aş fi vrut să adâncesc privirile chinuite de dorinţi, să bănuiesc farmecul braţelor înlănţuite şi-al buzelor strâns unite.

O pisică ce miorlăia în tinda bisericii San-Julian, porumbeii ce uguiau în piaţa San-Marc îmi aminteau de sclavia mult mai neînduplecată a dobitoacelor şi de supunerea lor oarbă în faţa dorinţelor.

Mii de amănunte cetite în cărţile de istorie naturală îmi treceau prin minte. Imi aminteau goana gângăniilor prin pădure, durerea unor dobitoace în clipa mângâierilor chinuitoare, tragica urmărire a bietei cârtiţe de către bărbatul ei, fugărită din galerie în galerie, bondarii cari îşi lasă în trupul soţiilor tot ce poate fi izvor de plăcere în fiinţa lor, şi mor, cum se cuvine, cununându-şi printr'un groaznic sfârşit, [illegible] dragostei.

Inţelesul firii se desvăluia acum în tragica lui unitate şi frumuseţe. Ea obişnuieşte fiinţele să se înmulţească, le îngăduie o îmbucurătoare clipă creiatoare, făcându-le slujitoarele ei prin aceia că-i împlinesc voinţa. Această clipă pregăteşte şi aduce totul. Izvor al făpturilor, întâia scânteiere a lucrurilor, dorinţa ne leagă de rădăcina instinctului, şi numai ea poate fi nervul închipuirii, flacăra vie a lumii plastice şi lesne tur-

burătoare, — călăuzitoare a faptelor noastre, născătoarea lirismului, izvorul oricărui avânt şi al oricărui îndemn spre binecuvântare.

Şi, gândindu-mă pentru întâia oară la nemărginirea şi atotputernicia acestei universale împerecheri în jurul căreia se frământă lumea, nădăjduind şi pierind, rămâneam neliniştită, turburată şi dornică parcă de-o altă viaţă.

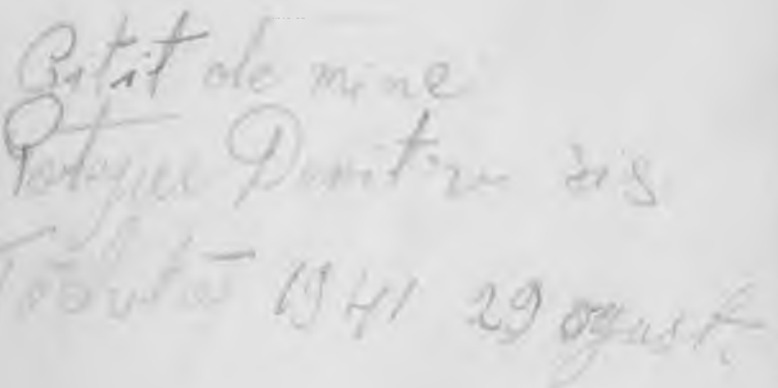

XXVII

Cine va putea să lămurească vre-odată puterea tainică şi adânc stăpânitoare a gândului necruţător? Cine va putea spune cum trebuie în ce chip rămânem veşnic prada amintirilor şi-a închipuirii?

In realitate, lumea din afară nu mai există, căci nimic nu mai există în afară de noi înşi-ne. Intregul joc nestatornic al înfăţişărilor nu e de cât pricina de a creia totul după chipul şi asămănarea visurilor noastre. E de-ajuns ca un grăunte de turburare să cadă în adâncul conştiinţei şi numaidecât începe să ne stăpânească, să ne schimbe, să ne întunece.

Intâlnirile întâmplătoare, jocul lucrurilor neînsemnate, priveliştea întrevăzută, cărţile cetite, ne atrag, ne călăuzesc, fac din noi sfinţi şi ucigaşi. O întâmplare ne hotărăşte pornirile eroice, o împrejurare neprevăzută ne grăbeşte înfrângerea. Vedeniile, sunetele, cântecul, muzica, arta, ne întăresc, ne turbură, ne frământă necontenit. Astfel, în fiecare clipă, la răscrucea fiecărui drum

ni se hotărăşte soarta, ni se lămuresc poniri-le, ni se deschide zarea biruinţii ori a înfrângerii.

De câteva ceasuri un îndemn necunoscut începuse să deslănţuie un fel de prefacere în mine. Un roi de gânduri nouă venea să mi se cuibărească în minte, alte preocupări mă nelinişteau, alte dorinţi mă stăpâneau.

Şi tocmai pentru asta eram îngrijorată, simţindu-mă cu totul alta bănuind în mine nu ştiu ce fel de durere ascunsă.

Mulţumită unei înfăţişări, unei vedenii, unei străfulgerări turburătoare, ceeace rămânea străin pentru femeia de ieri, devenea cu putinţă şi vrednic de dorit pentru femeia de azi. Până în clipa din urmă nu privisem lucrurile decât sub îndemnul sfinţeniei, al libertăţii gândurilor şi-al cumpătării. Eram liniştită, cuminte, chibzuită. Acum, o turburare vinovată şi chinuitoare, nesuferită, dar de neînlăturat, mă frământa, şi iată că fiinţa mea se găsea lipsită de apărare. Totul se schimbase în mine.

Ai fi zis că sub mânia furtunii din ultima noapte, o altă împletitură de nervi mi se înnodase în trup, stăpânind-l, întocmai ca insulele şi continentele ce răsar dintr'odată din undele mării răscolite de furia marilor cataclisme.

XXVIII

Ce ştiam eu despre voluptate, înaintea acelei dimineţi destăinuitoare?

Un fel de milă dispreţuitoare faţă de mine însămi şi de mânie surdă împotriva bărbatului meu mă chinuiau, când mă gândeam la nenorocitul meu trecut de dragoste.

Mai mult încă, o mulţime de lucruri rămase ascunse până atunci, îşi dobândeau acum înţelesul şi rostul lor.

Pricepeam dintr'odată pentru ce nu mă lăsase Henri niciodată să mă împrietenesc cu cineva şi să am legături cu cei din juru-mi. Viaţa hoinară pe care-o duceam, călătorind mereu în străinătate, schimbând şi locul şi obiceiurile, îl sprijinea în hotărârea lui de-a mă lăsa veşnic singură. N'aveam decât cunoştinţi trecătoare, ne avântam pretutindeni, dar nu rămâneam nicăieri. In afară de asta, Henri mă îndemna veşnic să studiez, să mă îndeletnicesc cu strângerea lucrurilor de nimic, tocmai ca să mă smulgă din calea altor cercetări, a petrecerilor şi a trândăviei.

Crescută cu multă îngrijorare de mama, foarte romanţioasă din fire, mă măritasem aproape cu totul neştiutoare. Asupra tainelor iubirii n'aveam decât păreri simple şi nedesluşite, pe cari le înveţi din şoaptele tovarăşelor şi din fugarele privelişti ale străzilor. De altfel, multe lucruri rămâneau de neînţeles pentru mine. Numai Henri mă făcuse să cunosc totul sau, mai degrabă, să nu ştiu nimic.

Mult mai în vârstă decât mine, după o viaţă trăită în larg, bolnăvicios şi rece, el fusese singurul meu stăpân. Prin el am cunoscut bărbatul şi asta a fost pentru mine o ucenicie plăpândă şi amăgitoare.

Oh, luna noastră de miere şi îmbrăţişările! Acum îl învinuiam pentru tot ce era posomorât şi slab în fiinţa lui, şi-l învinuiam şi mai mult, poate pe nedrept, pentru mângâierile lui pline de respect, de bunăvoinţă şi de dragoste părintească. Căci stima lui faţă de mine, cât şi tainica lui prevedere, îl îndemnaseră să mă ferească din calea uşurinţelor, chiar a celor ce se ascund în convorbirile între soţi. El nu mă socotise niciodată drept femeia măritată, ci mai mult o fetiţă neştiutoare. Chibzuinţă şi respect, totul îi poruncise să-mi lase simţurile să doarmă, iar închipuirea să rămâie pe deplin liniştită.

Un om blajin, fără vlagă şi fără porniri, se odihnise trei ani în şir alături de mine. Chiar şi în rarele lui clipe de avânt căuta să se stăpâ-

neruşinată, păstrând numai pentru el aceia ce simţia.

In timp ce-l vedeam pe Paolo sorbind îndelung, cu toată lăcomia, dragostea de pe buzele Suzettei, îmi aminteam cu amărăciune de sărutările lui Henri ce-mi pluteau pe obraji. Şi-mi aminteam iarăş, la fiecare nouă pornire a tragediei sensuale la care luasem parte, de scurtele noastre apropieri trupeşti. O senzaţie de împovărare şi de durere necruţătoare, iată ce-mi rămânea din dragostea fizică.

La început, şovăirea, sfiiciunea înnăscută şi respectul lui Henri îl făceau de nesuferit. Boala în cele din urmă îl trânti la pat. Când se mai îndrăveni, rămăsei încremenită când îl văzui într'o seară intrând ameţit şi mirosind a băutură. Bănuse înnadins ca să-şi facă curaj, fu, într'adevăr, foarte vesel, îmi povesti o mulţime de glume, apoi, când ne urcam în pat, se năpusti asupră-mi ca un sălbatec. Mă îngrozi la început şi simţii o durere sfâşietoare. Şi în timp ce ţipam, revoltată şi neştiutoare, el se opri încurcat, cuprins de remuşcări. Asta mi-a fost trecerea de la fată la femee.

De-atunci, în anumite zile, de mult, foarte rar, ochii bărbatului meu începeau să scântee dela masă chiar şi-un fel de hotărâre ascunsă îl chinuia. Ştiam mai dinnainte că peste noapte trebuia să trec în odaia lui.

Uneori, în scurtele şi rarele lui apropieri, simţiam nu ştiu ce fel de fugară turburare, dar, de

cele mai multe ori, mă stăpânea o adâncă plictiseală, un neastâmpăr ciudat, o crudă nemulţumire.

Asta a fost trecutul meu de patimă şi, ăsta e, cred, al multor femei.

La Constantinopol, o georgiană flecară şi svăpăiată, singura nevastă a unui ministru în vârstă, îmi spusese:

— Oh, aş fi tare fericită şi viaţa mi-ar părea mult mai frumoasă dacă bărbatul meu m'ar lăsa să dorm noaptea.

Eram pe deplin încredinţată că avea aceleaşi neajunsuri ca şi mine şi-mi dădeam seama că legăturile dintre soţi nu sunt altceva decât o datorie şi că nu-şi găseau un înţeles şi un rost decât în zămislire. Şi cum eu, vai, n'aveam copii, totul îmi părea zadarnic, prostesc şi supărător.

XXIX

Seara m'am mutat în odaia mea ale cărei ferestre se deschideau în faţa lagunei şi pe care, după cât îmi părea, o alesese Paolo.

Prefăcându-mă că mă doare capul, am căutat să rămâi singură, nădăjduind să mă liniştesc depănându-mi firul gândurilor. Dar răscolindu-le în adâncul lor şi turburată trupeşte, nu mă putui linişti câtuş de puţin.

Aţipii, dar nu putui să dorm. In neliniştea somnului mă chinuiau fel de fel de vedenii. Printre ele n'o zăream decât pe Suzette. Trupul ei, aşa cum îl văzusem în zori, mă îndurera, îmi întuneca mintea.

Ceiace mă chinuia şi mai mult era scârba de a nu mai recunoaşte chipul obişnuit al surorii mele în această bacantă care sorbea extazul şi ai cărei ochi închişi păreau mângâiaţi de tainice vedenii. Căutam să-mi amintesc cu neastâmpăr chipul galben ca de moarte, împurpurat dintr'odată din pricina tresăririlor lăuntrice, de nebănuit.

Nu, n'o mai recunoşteam pe-această femee a

cărei înfăţişare urca spre măreţie, şi eram geloasă văzând-o cum pătrunde în lumi ce nu-mi erau îngăduite şi mie, pe culmi ce se înălţau cu mult de-asupra vieţii.

Aiurările, în strânsă legătură cu aţipirea, o arătau în ochii mei cu totul nouă, învăluită în trăsăturile cele mai desăvârşite, tainică şi necurată, acoperită de rănile josniciei şi ale plăcerii care o schimbaseră la faţă.

Şi, în lipsă de cercetările ce se impun într'o astfel de frământare a gândurilor, când mintea rătăceşte la întâmplare prin beznă, începeam s'o invidiez.

Zadarnic căutam să nu văd în ea decât o sclavă a patimilor, vândută poftelor trupeşti. Nu-mi descoperise ea o comoară de bucurii ascunse în trupul ei veşnic neobosit? O recunoşteam însufleţită, mult mai puternic înzestrată de cât mine, deschizându-se ca o floare sub adierea dorinţelor, stăpânind tainele patimei şi ale morţii.

XXX

A doua zi un soare limpede înveselea firea, îmbrăcând toate în culori aprinse şi împrumutând minunatelor privileşti o undă de sburdalnică tinereţe.

Coborîi pentru dejun.

Sala de mâncare a hotelului Danieli adăoga obişnuitei frumuseţi o înfăţişare primăvăratecă,— căci toate Englezoaicele, Italiencile şi cele câteva Franţuzoaice purtau rochii uşoare, subţiri, înflorate. Şi, printr'un noroc neaşteptat, aproape toate erau frumoase.

Deosebii numaidecât trei sau patru perechi de curând căsătorite. Câte luni de miere la Veneţia şi, fără îndoială, câte nelinişti tainice, ce căderi în prăpastia realităţilor, ce meschine amărăciuni după zile aşteptate cu atâta înfrigurare! De-asemeni însă, pe ici pe colo, ce treziri îmbucurătoare în beţie şi în lumină!

Pândeam, încercam să descopăr soarta însurăţeilor de ieri, şi nu ştiu de ce, aş ti vrut să le învălui pe toate în negura posomorâtă a desnădejdilor mele. Nu-mi părea să se bucure câtuş

de puţin, căci n'aveau o înfăţişare de veselie. Nu, păreau călăuzite pe culmea bucuriilor, în pulberea luminii.

Fetiţele nevinovate, femei de-o clipă, zâmbeau bărbaţilor lor, fără însă ca văpaia expresiilor să sporească, fără ca ochii să le strălucească atunci când ele vorbeau. Asta o făceau din obişnuinţă, din nepăsare?

Bărbaţii nu-mi păreau vrednici de luat în seamă. Era un American frumos, cu dinţi scânteietori, cu obrazul catifelat de camelie. Dar frumuseţa lui greacă avea în ea ceva prea fin, prea femeesc. Ochii mi se îndreptau mereu spre Paolo, care îi stăpânea pe toţi, şi prin bărbăţia lui şi prin armonia proporţiilor. Mai mult expresiv decât frumos, avea acea înfăţişare de tărie nebănuită, care e adevăratul farmec al frumuseţii bărbatului.

Aşezat între noi, băgam de seamă cu câtă putere de stăpânire se apropia de mine, luându-mă, oarecum, sub ocrotirea lui, căutând să mă mulţumească şi să se facă plăcut. Asta fără să-mi ceară îngăduinţa, şi fără şovăire. Făcea totul ca şi cum n'ar fi avut alt gând decât să îmi facă plăcere, ca stăpân însă, iar nicidecum ca sclav. Ochii lui ştiau când trebuia să se întâlnească cu ai mei, şi în privirea lui era o tainică îndrăzneală, un fulger de înţelepciune spoveditoare, blând ca o mângâiere, mai pripit chiar decât un atac.

Vrusei să-mi feresc privirea de ochii lui, dar cum să te împotriveşti acestei voinţi potolite, acestei încredinţări, de altfel inconştientă, care turbura fără să râvnească?

Simţii din nou că mă atinge cu piciorul.

Nu, nu mă revoltam, deşi căutam să mă feresc de această atingere.

In neastâmpărul nostru intelectual ne mirăm că bărbaţii se folosesc de mijloace atât de grosolane, călcându-ne pe picior, atingându-ne genunchii şi apucându-ne de braţ.

Asta, într'adevăr, e ceva josnic şi, totuş, câte femei s'ar mărturisi, cu oarecare revoltă, că acolo unde cuvintele au dat greş, un gest e deajuns ca să se poată ajunge la izbândă.

Tot ce ţine de dragoste e întunecat şi se petrece în adâncul fiinţei noastre, în împărăţia primitivă şi dobitocească a miresmelor, a sunetelor şi-a pipăitului.

— Sunt mişcări de neînlăturat, îmi spunea un doctor bătrân, împotriva cărora cea mai cinstită pornire e cu desăvârşire de prisos.

Avea dreptate, dintr'un oarecare punct de vedere. Creerul a descoperit scuturi de apărare împotriva cuvântului vrednic de încredinţare, iar înţelepciunea se împotriveşte şi ea oricărei asprimi logice. Dar, în clavirul sexual, sunt coarde ascunse cu sunete nebănuite. Făcându-le să vibreze, însamnă să trezeşti amintirile cele mai vechi, să turburi apele cele mai adânci, să cauţi

să vorbeşti izvoarelor instinctului. Aci nu mai e vorba de logică şi de legi, nici de apărare, ci de setea eternă, de dorinţele atotstăpânitoare. O mângâiere pripită, o adiere moleşitoare, o măgulire, trezesc în fiinţa femeii acelaş chin posomorât care-l face pe cerb să mugească în pădure iar pe fluturi să sburde în primăvară, care face floarea să-şi risipească miresmele, pasărea să cânte şi dobitocul să-şi arate colţii.

XXXI

— Draga mea, ne vom vedea astă seară, îmi spuse Suzette după masă, pe când ne despărţeam la tegire. Imi pare foarte rău că nu pot sta lângă tine, dar eu şi cu Paolo, trebuie să ne întâlnim cu nişte bogătaşi americani cari au cumpărat palatul Vendramin şi pe cari bărbatul meu tinde să-i mulţumească în orice împrejurare. Plimbă-te, iă un drum cu gondola, dute şi te roagă la San-Marc, mănâncă o *cassata* la cofetăria Florian sau, mai de grabă, bea *strega* care e mult mai bună decât benedictina noastră. La revedere, ne întâlnim la ora mesei.

O îmbrăţişai şi urcai în odaia mea. Nu mai simţiam nicio plăcere să mă plimb ca în ajun prin Veneţia. Eram plictisită. Nimic nu te supără mai mult decât frumuseţa lucrurilor, atunci când nu te simţi liniştit şi la largul tău. Când te afli lângă cineva, care îţi strânge mâna, şi vezi priveliştea feerică a Marelui Canal, jocul neastâmpărat al amurgului ce se stinge prin lagune, simţi că această minune n'ai s'o uiţi niciodată. Dar, atunci când suntem nemulţumiţi ori turbu-

raţi, minunatele privelişti încărcate de voluptate, sporesc, am putea zice, neliniştea, îţi arată şi mai groaznică singurătatea şi parcă înnadins îţi vorbesc de ceiace-ţi lipseşte.

In realitate, arta şi frumuseţa, tot ce mângâie simţurile, tot ce le bucură, a fost făcut ca să întovărăşească dragostea. După cum păunul e făcut să-şi arate frumuseţa penelor, iar privighetoarea să cânte, tot aşa omul, când zugrăveşte, scrie versuri, desvăluie o tragedie, face muzică, priveşte un frumos apus de soare ori un cer înstelat, caută să se apropie de iubire. Dimpotrivă, atunci când suntem singuri şi străini de pătimă, frumuseţa ne sfâşie inima şi stârneşte în noi păreri de rău pentru simţirea care ne lipseşte.

Urcai în odaia mea şi, aşezându-mă la fereastră, mă apucai să cetesc *Focul* de d'Annunzio.

Apoi, fiindcă era prea cald şi lăsasem perdelele la geamuri, mă desbrăcai şi, învăluindu-mă într'un şal subţire, mă trântii în pat ca să mă odihnesc, să visez şi să citesc.

Simţiam acum un fel de linişte care mă cuprinsese ca o tainică mângâiere.

Timp de-o jumătate de ceas mă putui bucura de ritmul pătimaş al romanului pe care îl citeam, îndepărtându-mă de năvala gândurilor.

De-odată auzii o bătaie în uşe.

— Cine e?

— Eu.

Nu recunoscui glasul slab şi deschisei uşa pe jumătate, încredinţată că nu putea fi altcineva decât vre-o slugă din hotel care îmi aducea o scrisoare.

— Eu sunt, zise noul venit, intrând fără să îmi ceară, îngăduinţa.

Intr'adevăr, era *el*, Paolo.

— Am lăsat-o pe Suzette să se ducă singură şi, fiindcă ştiam că n'ai plecat nicăieri, am venit să-ţi ţiu tovărăşie.

Şi se aşeză pe-un scaun.

XXXII

Văzându-l acolo, în faţa mea, mă crezui cu desăvârşire pierdută şi-atunci simţii o bucurie nemărginţă dar chinuitoare.

Ochii lui îmi vorbeau cu toată îndrăzneala, desvăluindu-mi planurile fără teamă.

Cu toate astea, voiam să mă împotrivesc, cu atât mai mult cu cât o mare încurcătură se trezi în mine, ştiindu-mă goală sub şalul subţire şi cu pieptul aproape întreg descoperit.

— Dar eu nu sunt îmbrăcată, Paolo, zisei. Am deschis uşa, fără să ştiu cine e. Vrei să-mi laşi timpul să îmbrac o rochie?

Cu tonul nesocotit, plin de-o inconştienţă strengărească şi de îndrăzneală neruşinată, strigă:

— La ce bun? De-o mie de ori îţi stă mai bine astfel. Ar fi păcat să te îmbraci şi asta mi-ar strica toată plăcerea.

Eu nu ştiui ce să-i răspund.

— Eşti blondă; asta te zăpăceşte! Şi mult mai bine făcută decât Suzetta. Şi-apoi, ai cea ma

frumoasă gură din lume. Când te priveşte cineva, simte că începe să i se învârtească pământul sub picioare.

— Astea sunt cuvinte fără rost, Paolo. Ce ai?

— Mă crezi nebun? Ei bine, nu! Pe mine mă încântă frumuseţa şi nu m'ascund niciodată. Ce poate fi mai de preţ pe lume decât să admiri o gură frumoasă şi să doreşti o sărutare? Fără asta viaţa ar mai fi vrednică să fie trăită?

— Poţi să crezi ce vrei, dar nu uita că-ţi sunt cumnată.

— Asta e o pricină ca să devin şiret sau orb şi să rămâi alături de d-ta fără să-ţi privesc frumuseţa neînchipuit de ispititoare? Ar fi o adevărată nelegiuire! Tocmai fiindcă îmi eşti cumnată, te afli mai aproape de mine şi mă zăpăceşti. Ce vrei să fac?

— Îmi pari cu desăvârşire nesocotit, bietul meu Paolo.

— Mă mândresc cu asta.

— Chiar şi în faţa Suzettei?

— Suzette ştie că fac totul fără gânduri rele. Mai mult decât oricine, ea recunoaşte că am nevoie de dragoste şi de plăcere. Mi-o impune firea mea ciudată.

„Mi-o impune firea mea ciudată". Cuvânt simplu, fără tărie, plin de obrăznicie şi, cu toate astea, foarte adevărat.

— M'ai vrăjit din clipa când ai venit aci, urmă Paolo. In cele din urmă două nopţi m'am

gândit numai la d-ta şi n'am putut să închid ochii.

Eu începui să râd cu hohot.

— Oricum, cred că nu te gândeai la mine şi ieri de dimineaţă, în braţele Suzettei.

Cum mi-au scăpat aceste cuvinte? Imi ieşisem din fire, voiam să-l încurc, în prada unei nelinişti care mă îndemna să încerc totul, să nu-mi fie teamă, dorind şi în acelaş timp ferindu-mă de urmări.

— A, ne-ai auzit? Imi închipuiam. Nu e vina mea, sora d-tale nu se poate stăpâni.

Buimăcită de această întorsătură a convorbirii mirată că eu singură îl aţâţasem, nu ştiam ce să fac şi cum să mă port. Vedeam bine că toate cuvintele erau de prisos, că înţelepciunea nu mai avea nicio putere, asupra acestei făpturi instinctive a cărei obrăznicie mă neliniştea, turburându mă, dar spre ruşinea mea, nu mă revoltam câtuş de puţin.

Mă înroşii la faţă când îl auzii pomenind de noaptea aceia turburătoare şi recunoscând în cele din urmă că singura împotrivire cu putinţă faţă de moleşeala ce mă cuprinsese şi, mai ales faţă de îndrăzneala din ce în ce mai neruşinată a lui Paolo, era numai fuga, mă ridicai cu gând să cobor în salon.

El însă mă opri, cu chip desamăgit, rugător, cu gesturile obişnuite italienilor, atât de convin-

gătoare, încât, dacă împrejurările n'ar fi fost turburătoare, aş fi zâmbit.

— Nu te supăra, Line! Şi nu căuta să te împotriveşti! Nu pierzi nimic dacă stai lângă mine, şi-apoi asta îmi face atâta plăcere.

Mă tutuia, fără să dea vre-o însemnătate acestui lucru, chinuit numai de pornirea lui neastâmpărată.

— Cu toate astea, cred c'ar fi mult mai bine să mergem să ne plimbăm la aer...

— Ei, lasă cumineţenia! Dacă ai fi drăguţă, m'ai lăsa să te privesc în linişte, să-ţi privesc gura roşie pe care o ţii numai închisă. Vezi foarte bine că aş fi în stare să dau orice numai s'o sărut o singură dată.

Acum mă privea stăruitor, gata să sară asupră-mi, pândind clipa prielnică.

— Imi dai voie?

Ce se petrecea cu mine? Cum de n'am dat fuga să deschid uşa? De ce n'am strigat *nu*, revoltată? Nu ştiu. Sângele îmi clocotea de nelinişte şi de curiozitate.

Mai 'nainte sau, poate mai târziu, tot aş mai fi găsit în mine un grăunte de cumineţenie şi de demnitate.

Dar acum mă stăpânea un fel de amorţire grea şi pripită. Adânca mea conştiinţă dorea prosteşte o nelinişte, o primejdie.

Astfel că avusei slăbiciunea să nu răspund la întrebarea lui Paolo.

Asta însemna că primesc. Şi-atunci îl văzui plecându-se spre mine.

Se plecă spre mine şi eu închisesem ochii, neputând să mă împotrivesc, vrăjită, fricoasă, neliniştită, simţind o târzie părere de rău cu privire la slăbiciunea mea.

Un singur gând venea fâţarnic să-mi uşureze povara ruşinii, îmbărbătându-mă şi deslegându-mă oarecum de păcat:

„Turburarea mea, îmi ziceam, e atât de mare şi trupul meu atât de neştiutor şi-atât de curat, încât acest om, dacă s'ar purta cu mine cum s'a purtat cu Suzette, n'aş mai scăpa cu viaţă din braţele lui, şi cu asta aş rămâne îndeajuns de pedepsită..."

XXXIII

Vai nouă, bietele femei, cât suntem de slabe! Căutăm să scăpăm de sub povara frâului, vrem să fim puse pe-aceiaş treaptă cu bărbaţii. Şi, cu toate astea, chiar trupul nostru e acela care ne aruncă în sclavie.

Rostul nostru trecător în clipa plăcerii, înfăţişarea pe care ne-o luăm sub vraja mângâierilor, neputinţa de a lua vre-o hotărâre în dragoste, totul dovedeşte îndeajuns slăbiciunea.

O sărutare, strângerea unei mâni calde care ne turbură, — iată pricina care ne lasă sleite de puteri, lipsite de apărare în faţa voinţei şi a dorinţei bărbatului.

Câte femei nu pot mărturisi în şoaptă că nici o virtute nu se împotriveşte anumitor porniri şi că anumite îndrăzneli neprevăzute sdrobesc şi înfrâng orice fel de hotărâre!

Demnitatea, judecata, asprimea obiceiurilor vor să rămânem încercuite de virtute, dar trupul nostru cade. Sunt femei cari rămân de neînvins atâta timp cât sunt înconjurate în lume, acolo unde se pot apăra împotriva slăbiciunilor.

Cuvintele n'au nicio putere asupra lor, înţelesul cuvintelor şi al privirilor se turbură în faţa hotărârii lor. Ţin cu tot dinadinsul să se împotrivească şi să nu primească tirania dragostei. Dar atunci când întâmplarea le lasă singure în faţa vrăşmaşului, fără putinţa de împotrivire, iar bărbatul întreprinzător poate să treacă dela cuvinte la gesturi, se simt pierdute şi cu desăvârşire lipsite de sprijin.

Tristul adevăr e că avem în trup ascunzişuri cari nu pot fi ocrotite şi cari ne feresc din calea răspunderii. Uneori, o sărutare pe gât întunecă judecata, sfarmă împotrivirea, ne aruncă în prada aiurărilor, ne ameţeşte, făcându-ne să ne plecăm şi să dorim mai bine moartea decât să ştim că nu putem cădea învinse.

Biete sfărămături ale turburărilor trupeşti!

Vor fi având dreptate sălbatecii din Asia cari îşi închid soţiile, le apără împotriva chiar a slăbiciunilor lor, smulgându-le cu de-a sila din calea ispiteler, întemniţându-le, oprindu-le de a vedea şi de-a fi văzute?

Nu e, în orice chip, o ironie crudă soarta care o urmăreşte pe femee? E silită de legile omeneşti să se împotrivească pornirilor bărbatului, şi, cu toate astea, natura a făcut-o atât de gingaşe, cu mintea supusă sexului ei, cu gândurile fâlfâitoare la cea mai mică suflare a groaznicei şi nepotolitei dorinţi!

XXXIV

Când mă gândesc în liniște, cu toată libertatea minții la clipele acelea hotărâtoare, ceiace mă surprinde ca o adevărată minune, e instinctul pătimaș și prevederea limpede a lui Paolo.

Ce știa el despre mine? Nimic. Știa însă totul despre femee. Ca să lămuresc lucrurile, ar trebui să spun că nimic nu-i trecea prin minte și că totul era știut mai dinnainte, trupește. Aceiaș putere de pătrundere, aceiaș încredințare profetică ce călăuzește instinctul gângăniilor, care gonește albinele la zeci de chilometri, ca să găsească florile, iar pe fluturii bărbați să și găsească nevestele, — îl călăuzea și pe Paolo în toate gesturile lui.

In timp ce gura lui se pleca spre a mea, mâna cobora și-mi pipăia trupul, gol sub șal, rătăcindu-mi în lungul spatelui. Știa cum să mă mângâie pe umăr, acolo unde sunt mai simțitoare

şi mă turbur la orice atingere, căzând într'o, toropeală de vis şi de amorţire.

Mă desmierda cu un gest atât de binefăcător, de fin, de blând şi de liniştit, încât trupul mi se plecă pe spate, iar capul, sub povara dulce a buzelor lui, căzu într'o parte şi nu se opri decât pe perina divanului.

Buzele lui însă nu se deslipeau de ale mele, trupul lui îmi urmărea căderea şi, strângându-i mă, Paolo urma să mă îmbrăţişeze.

Oh, sărutările lui...

Nimeni încă nu mă sărutase pe gură decât în fugă, fără să fi simţit vre odată o undă de plăcere în trup. Bărbatul meu nici nu se gândise vre-odată să-mi sărute buzele, şi-acum se deschidea o lume nouă pentru mine, ceva nemărginit, blând, în atotputernicia şi cruzimea acestei sărutări.

Aş vrea să zugrăvesc simţirea mea de-atunci în faţa buzelor lui hotărâte, stăruitoare şi îndrăzneţe, însufleţite de-o pornire ciudată, sporindu-şi unda de viaţă fierbinte, rugătoare, lacomă şi nesăţioasă.

Puse pe încetul stăpânire pe gura mea, vrăjindu-mi la început, c'un fel de tainică mireasmă, buzele.

O puternică turburare, un vin ameţitor îmi curgea prin vine, istovindu-mă. Curând, sărutarea ce-mi amorţise buzele, unindu-se cu ele, o

simţii pe toate părţile trupului, mai întâi pe gât, apoi de-a lungul şirei spinării. Mă orbea parcă o lumină vie şi în şolduri îmi furnica o tresărire nepotolită. Îmi părea că se smulge din viaţa din mine, sărutările lui îmi coboraseră acum spre genunchi, îmi umflau pieptul, îmi învăluiau trupul cu nişte mâini, pătrunzându-mi cu voluptate, fără nătâmpăr, până la inimă.

Minunata băutură fermecată ce mi stărnea bucuria şi neliniştea trupească!

Un fel de aprindere, amestecată cu nu ştiu ce fel de năpraznică înfiorare, sporea necontenit vraja acestei desmierdări ameţitoare.

Apoi, de-odată, zeul ce mi stăpânea buzele, îşi retrase mâna.

Simţiam acum că-mi strângea genunchii. Cealaltă mână mă încălzea, risipindu-mi o undă de flacără în jurul pieptului.

Nu ştiu de ce însă, aceste două senzaţii, aceste două note deosebite unite cu turburarea plăcută a sărutărilor, îmi aprinseră o flacără vie în trup, svârlindu mă în prada unei nebunii pe care n'o mai simţisem niciodată.

Întreaga voinţă mi se risipi, iar hotărârea mă părăsi cu desăvârşire.

Sclipiri multicolore îmi trecură prin faţa ochilor, inima îmi bătea să-mi spargă coşul pieptului. Şi în timp ce degetele lui Paolo îmi pipăiau trupul ca un sbor de fluturi, căzui pe negândite

în cea mai puternică vrajă a bucuriei şi mă cuprinse o dorinţă nemărginită de-a simţi ceva ce nu se poate lămuri, pe care trupul meu îl cerea, îl voia cu toată stăruinţa.

In acelaş timp, un fel de nemărginită adorare pentru făptură divină care mă strângea în braţe, mă îndemnă să îngân fără ruşine, inconştientă, înnebunită, pierdută cum eram:

— Dragul meu!... Dragul meu!...

XXXV

Atunci mă luă ca pe-o jucărie de preţ, blând, uşor, în braţe, şi mă urcă în pat.

Cu mânile de o gingăşie femeiască, ştiindu-mă fără apărare, fără gând de împotrivire, îmi svârli şalul într'o parte şi se duse să aprindă lumina, înnadins ca să-mi cadă strălucirea razelor puternice peste albeaţa trupului gol.

Gemui, făcui o sforţare de impotrivire, de revoltă. Era însă prea târziu. Ii simţiam pieptul apăsându-l pe al meu, fără greutate însă, parcă mlădierea trupului l-ar fi uşurat cu fiecare clipe de-o povară.

Cum se înlănţuiseră braţele lui pe după ale mele? Nu ştiu. Aş vrea să lămuresc cel puţin senzaţia pe care mi-o lăsa atingerea mânilor lui. Nu se op-eau de-a dreptul în moliciunea trupului meu, înnaintau, apropiindu-se, cu gesturi şirete, astfel că atingerea lor părea mai de grabă o mângâiere plăcută şi neobişnuită, catifelată şi uşoară care, n'aş putea zice că era îmbucurătoare, ci mai mult bizară, chinuitoare.

Mângâierile lui făceau să-mi răsară viaţa din trup ca petalele unei flori.

Şi-am cunoscut durerea. Dar, din această durere, ţâşnea o lumină ce mă învăluia pe încetul, cu tărie, din ce în ce mai mult şi mai cu aprindere.

Da, simţiam o lumină care te pleacă, o strălucire care te orbeşte, nimicindu-te.

Viaţa sbucnea necontenit din mişcările acestei fiinţi, odată cu văpaia ce mă înfăşura într'un fel de descărcare electrică, sugrumându-mă ca o plăcută năvală a furtunii.

Şi-această undă de lumină mă clopeşea, sleindu-mi puterile. Inima îmi era plină până la gură cu o băutură ameţitoare, muşchii şi nervii mei se încordau într'o aşteptare chinuitoare, în timp ce nu ştiu ce fel de nelinişte fizică, întocmai ca o arsură, şi ce fel de impresie plictisitoare, mă stăpâneau odată cu nevoia de a ţipa, de a muşca, de a mă svârcoli.

Oh, acest sbor în lumină! Aş fi vrut ca întreg universul să ia parte la neastâmpărul lui, iar viaţa ce ţâşnea din mine, să scalde pământul, să înmulţească lumea, pentru uşurarea şi izbânda mea deplină.

Nemaiţinând seamă de cumpătare, îmi strângeam, nenorocita de mine, stăpânul la sân.

Aş fi vrut să nu mai rămâie nicio fărâmă de loc între noi, o contopire veşnică să ne apropie trupeşte, topind la un loc flacăra mistuitoare şi

făcându-ne să urcăm în delir până aproape de inima soarelui.

Nu, buzele îmi erau cu desăvârşire uscate, mă simţiam sugrumată, pieptul îmi era parcă sfâşiat de cuţite. Era viaţa, era moartea care mă chinuia?

Oricum, era o minune, o mare şi orbitoare minune, care îmi îngăduia cea mai deplină bucurie printre cele mai adânci mâhniri.

Şi de-odată, zeul meu neomenesc, parcă ar fi ştiut ce se petrece în mine şi aştepta clipa prielnică, făcu o mişcare ce nu-mi era cunoscută încă, o mişcare ce mă orbi cu desăvârşire ca strălucirea unui meteor.

Am ţipat? Nu ştiu. Conştiinţa mi se topea într'un vuiet de cuvinte lipsite de înţeles, în timp ce mi se desvăluia sub ochi o privelişte luminoasă plină de maci însângeraţi, un câmp întreg de maci sălbateci în care se fugăreau mânji ameţiţi de goană şi de soare.

Era o câmpie din apropierea Ronului, văzută, într'adevăr, în anii îndepărtaţi ai copilăriei, o icoană plăcută şi de mult uitată, poate cea mai veche amintire, care mi se ivea din nou în gând, din negura trecutului şi rămânea pentru mine cu totul lipsită de înţeles.

XXXVI

Când începui iarăş să-mi dau seamă de mine, îl văzui alături.

Mă păndea, aşteptând să mă trezesc şi, înduioşat oarecum, triumfător, începu să-mi acopere trupul cu sărutări.

— Eşti făcută pentru mângâieri, Line, şi-ar fi fost o crimă dacă nu izbuteam să te cuprind în braţe.

Apoi, în timp ce mă ghemuisem la sânul lui:

— Lasă-mă să te privesc, să-ţi privesc trupul, ca să nu-l mai uit niciodată. Cât eşti de frumoasă şi de albă, ca laptele, ca pâinea! Aş vrea să te am totdeauna, a mea.

Şi sub pulberea luminii, privirea lui mă pipăia, nesăţioasă.

Trăsese zăvorul la uşe şi se desbrăcase.

Acum şi eu îl priveam. Ruşinoasă privelişte, aceste două trupuri goale cari nu se cunoşteau în ajun şi cari, acum, se desvăluiau cu tot neastâmpărul lor bestial. Mânile şi picioarele lui, mi-

nunat croite, cum puteam să le privesc fără ruşine contopite cu ale mele, cu trupul meu, pe care până atunci nu-l mângâiase nicio privire şi pe care nu mi-l lăsasem gol nici cel puţin sub ochii bărbatului meu ?

Şi, cu toate astea, ruşinea îmi era înfrântă de un sentiment de teamă cucernică, plină de respect, la gândul că cele două trupuri, aceste două înmuguriri animalice puteau, prin unirea lor, să dea naştere unui întreg potop de senzaţii, uşurând fiinţa din ghiarele robiei, urcând sufletul spre cele mai înalte culmi, atingând cerul, necunoscutul şi moartea.

Părea frământat din grâu copt şi din cea mai curată flacără, trupul umbrit, aprins, neastâmpărat, încătuşat de măreţia desfrâului, şi în care părea că se ascunde, nerăbdătoare, sugrumată, strâns îngrămădită şi neîndurătoare, toată seva pământului.

Nu mă putui stăpâni să nu-l desmierd. Mâna mi se plimba în linişte peste puful moale al pielei a cărei atingere n'o simţisem încă, şi el deasemeni îşi plimba mâna peste şoldurile mele.

Peste câtva timp se apropiă iarăş de mine, căci nu ştiu ce pornire nesăţioasă îl îndemna necontenit să se împerecheze cu femeea. Poate că, prin unirea celor două trupuri, credea că desvăluie un prilej de şi mai puternică împotrivire faţă de soartă şi de moarte.

Se plecă şi mă sărută provocător, amintindu-

mi prin aceasta scena din ajun petrecută alături de Suzette. Dar, fără să stăruiască, începu să mă sărute, ca şi mai'nainte, pe trup, cumpănindu-mi parcă neliniştea. Tot el însă rămânea stăpânul.

Mi-aduc aminte că mă strânse de braţ, de-asupra mânii, şi durerea aceia îmi pricinuia o nebănuită voluptate. Altădată, glumind, încerca parcă să mă muşte, cu mişcări de pisică sburdalnică, şi asta de-asemeni mă aţâţa.

Mânile lui mă turburaseră şi braţele mă strângeau ca într'un cleşte. Le simţiam în mine ca pe un trăznet al durerii.

XXXVII

Cum să zugrăvesc scurtele clipe în cari părea că-mi desăvârşeşte trupul, plecându-l dorinţelor lui, apropiindu-se cu fiecare clipă mai mult de fiinţa mea stăpânind-o pe de-a'ntregul, parcă ar fi fost vorba de-o moştenire firească, de-o împărăţie a lui?

Nu trecuse de-un ceas de când ne aflam împreună şi, în frământările trupului venea să se amestece pe deplin conştiinţa.

Căci ceiace nu poate îndeplini ani de-arândul prietenia curată, apropierea, schimbul înnălţător de cuvinte, înfăptuieşte un ceas de înţelegere pătimaşe, creînd o tainică legătură, un amestec de porniri, o îndepărtare a înfăţişărilor de nepătruns, a întregului văl social şi-a oricărei fărnicii.

Râdeam împreună, eu cu Paolo, şi vorbeam de lucrurile cele mai ascunse. Intre două suspine de patimă, căutam de-asemeni să ne despuiem şi sufleteşte.

Pe-acest om nu-l puteam iubi, dar recunoşteam în el un prilej de însufleţire. El făcuse ceiace nimeni încă nu putuse să facă. Scufundător îndrăzneţ, se coborâse până în adâncul fiinţei mele ca să trezească undele unui izvor adormit, făcând să ţâşnească cea mai tainică virtute a trupului meu.

Mă cucerise, punând stăpânire pe cele din urmă ascunzişuri ale fiinţei mele, înzestrat cu dorul de-a şti să mă potolească, să mă îndestuleze, mulţumind până şi setea cea mai poruncitoare. Stârnind în mine durerea şi, iarăşi potolind-o, devenise adevăratul meu stăpân.

XXXVIII

Din cele din urmă clipe ale îmbrăţişărilor pătimaşe nu-mi rămâne în gând decât impresia unui vârtej ameţitor.

Tainică şi sfântă putere a înfăptuirilor trupeşti! Ea nimiceşte viaţa. O dăruim, pierzând-o cu desăvârşire. Ne smulgem din noi înşi-ne ca să atingem nemărginirea. Cea mai frumoasă şi cea mai tainică amintire a clipelor de beţie e întunecarea oricărei amintiri.

Un povârniş, o cădere în prăpastia adâncă şi ispititoare, curmarea firului conştiinţei, iată ce am putut simţi cu toată inima, mulţumită acestui bărbat care, ca un adevărat stăpân, se juca cu trupul meu, fără să se gândească decât la voluptate, la acest mănunchi de senzaţii ce se creiază ca o operă de artă, ţâşnind din noi întocmai cum ţâşneşte cea mai frumoasă lucrare de sub dalta sculptorului.

Dar, în clipa când mă vedea înstrăinată de toate simţurile, Paolo, vrând să mă cucerească pe de-a'ntregul, vrând să-mi lase în toată fiinţa

întipărită tăria stăpânirii lui, mă înflăcăra din nou cu dragostea şi neastâmpărul lui. Nu înţelegea să-mi dea răgaz nici cel puţin o clipă. Nu mă mai puteam împotrivi neliniştei cu care mă săruta, — nelinişte din ce în ce mai necruţătoare.

O bucurie amestecată cu groază mă stăpânea, văzându-l astfel plin de însufleţire, neîmblânzit ca o adevărată putere firească. Puterea lui de voinţă şi dârza încăpăţânare mi-l impuneau la fel cu vraja pătrunzătoare a mângâierilor lui.

Mi-aduc aminte că într'o clipă, când mă încercuise cu braţele, iar picioarele şi le apropiase de ale mele, încolăcindu-le ca pe nişte cârcei de viţă, începui să mă gândesc cu teamă:

„Cunoscând prin surprindere dragostea unui astfel de bărbat, nu voi mai întâlni de-aci 'naainte în viaţă decât senzaţii nedesăvârşite!“

XXXIX

In clipa când se pregătea să plece din odaie şi îmi săruta palmele mânilor, parcă ar fi vrut să-mi lase în ele un fior de voluptate, un grăunte de turburare care să mă aţâţe şi să-mi neliniştească odihna de după furtună, rosti:

— Să nu încui uşa în noaptea asta. Voi veni.

— Ţi-ai pierdut mintea, Paolo. Dar Suzette?

— O, dar n'am să viu pentru toată noaptea. Voi ieşi din odaie, căutând o pricină oarecare, şi voi veni pentru câteva clipe, numai ca să te văd şi să te sărut.

— Dar dacă te va pândi?

— Suzette nu poate să facă nimic care să mă nemulţumească. Chiar dacă ar şti c'o înşel, n'ar

îndrăzni să mă urmărească şi să afle adevărul. Mă iubeşte prea mult.

Şi, mişeleşte, după ce ne scularăm dela masă, oh, clipa aceia în care toate mă supărau, când, aflându-mă în faţa Suzettei mă simţiam geloasă şi chinuită de remuşcări, vorbind puţin, prefăcându-mă că mă doare capul, şi în care numai el se simţia în larg, liniştit şi nepăsător ca totdeauna, — mă culcai, căutând să mă îngrijesc cu toată luarea-aminte, cu toată cochetăria, îmbrăcând o cămaşe de păpuşe, atât de străvezie şi de subţire încât părea lucrată din fire de păianjen. Şi-l aşteptam pe Paolo.

Simţiam o nouă oboseală în trup, o oboseală care îmi părea cea mai plăcută amintire, oboseala neastâmpărului voluptăţii, istovirea în acelaş timp trupească şi nervoasă, ce-ţi încercuieşte mijlocul cu blândeţe, ce pare o tainică rouă lăuntrică şi care, cu toate astea, îţi înlesneşte şi trândăvia şi vioiciunea. Iţi vine să crezi că ţi-ai mistuit o parte din trup în vraja mângâierilor şi-ai cucerit, prin puterea sărutărilor, nu ştiu ce avânt ceresc şi înaripat.

Asta pentru mine era o senzaţie încă necunoscută, care îmi dăruia plăcerile pe cari ţi le

stăpâneşte cea dintâi undă de opium, cea dintâi înţepătură a morfinei.

Pe când mă priveam în oglindă, băgai de seamă cu frică, dar cu oarecare mândrie, că buzele îmi erau puţin umflate, muşcate şi învineţite de sărutările lui Paolo care, de-asemeni, îmi lăsase urme de purpură pe piept şi pe spate, silindu-mă astfel să cobor în sala de mâncare îmbrăcată într'o rochie încheiată până sub bărbie.

In această amorţire trupească, amintirile năvăleau, plutind necontenit, amintiri surprinzătoare cari alcătuiau pagina cea mai proaspătă a vieţii mele, şi în care, cu toate astea, nu mă recunoşteam câtuş de puţin.

Că eu, Aline de Pièvres, mândră şi neînduplecată, a cărei cinste şi nepăsare faţă de bărbaţi deveniseră de pomină, îmi găsisem un amant, şi asta numai în câteva clipe şi în împrejurările cele mai obişnuite, cele mai josnice, cele mai vrednice de dispreţ, — iată ce părea cu desăvârşire de necrezut şi de neîngăduit.

Sunt pe deplin încredinţată că in oricare altă înlănţuire de împrejurări, aceasta n'ar fi fost cu putinţă. In fiinţa mea logica nu putea fi clintită,

ca şi principiile mele. Ca să se întâmple una ca asta, trebuia ca pornirea mea firească, lipsită de împotrivire, să se trezească, să se zăpăcească în faţa icoanei acelei dimineţi de voluptate din odaia de culcare a surorii mele. Şi trebuia de-asemeni ca Paolo să fie bărbatul care era, nesimţitor faţă de judecată, dispreţuind morala şi toate însuşirile ei, un adevărat bandit al iubirii. Ştiind să mă atace cu toată asprimea, dintr'odată, căutase să se folosească peste măsură de neorânduiala animalică deslănţuită în mine.

Şi totuş, acum mă simţiam fericită, mulţumită îndestulată trupeşte, liniştită, şi parcă stăpână pe gândurile mele.

Nu îngăduiam să am remuşcări şi, ca să-mi fac curaj, eram gata să mă mândresc oricând cu ceiace mi se întâmplase.

„Nu, mă gândeam, ar fi fost păcat să nu cunosc această nepreţuită bucurie, această plăcere nemărginită care te frământă şi te linişteşte".

Nu mă mai gândeam la Suzette, nici la bărbatul meu. Furasem, vai, prea puţin din bucuria celei dintâi. Cellalt, care-mi fărămiţase atât de prosteşte tinereţea, ademenindu-mi viaţa, sugrumându-mi avântul, ascunzându-mi cu dibă-

cie adevărata fericire pământească, — nu era vrednic nici de plâns, nici de-un gând bun din parte-mi.

De altfel, nu voiam de loc să-mi turbur conştiinţa şi socoteam să mă neliniştesc altădată. De-ocamdată voiam să mă bucur de beţia unor clipe nebune şi neaşteptate, să-mi lămuresc tot ascunzişul lor de viaţă şi de sănătate, tot ce-a-veau în ele turburător şi strâns legat de fericire.

Ziua aceia mi-am trăit-o cu deplină însufleţire, simţind prin instinct că trebuia să fie cea mai frumoasă, cea mai înnălţătoare din viaţa mea.

XL

Intră pe furiş prin uşa pe care o lăsasem descuiată.

In haina de noapte de mătase violetă, fiinţa lui părea nerăbdătoare să nu piardă cumva clipa de dragoste.

Şi, ca un şcolar, mă strânse cu putere în braţe, apoi, după un sfert de ceas, plecă vestindu-mă că avea să se mai întoarcă.

Mai veni de trei ori peste noapte; pentru mine fu o adevărată noapte de veghe. Venea răpus de aceiaş însufleţire, de aceiaş nerăbdare, de aceiaş nelinişte chinuitoare şi ştrengărească.

Intrebuinţa acum o dibăcie în care părea să fie vorba de ceva hazliu, de multă îndrăzneală, bucurându-se că putea să-mi călăuzească simţurile în goană spre nebunie şi lăsând pradă voinţei toate pornirile trupeşti.

Sărutările lui aveau în ele ceva tremurător care te înnebunea, trezind simţurile în fiecare clipă ca un clopot de alarmă.

Mângâierile cer alte mângâieri. Există o clipă

în beţia voluptăţii în care nimic nu mai e de-ajuns, şi în care totul pare prăbuşit într'o prăpastie nesăţioasă. Trupul nu mai poate fi îmblânzit, neastâmpărul nu mai poate fi potolit. Vrei din ce în ce mai mult, te încăpăţânezi să goleşti cupa senzaţiilor până la cea din urmă picătură şi trupul întreg, neliniştit, înlătură odihna, chemând furia delirului.

Când, pe la patru ceasuri de dimineaţă, mă părăsi pentru cea din urmă oară, căzui în mrejele unui somn fericit, somnul plugarului care o zi întreagă a svârlit sămânţa pe câmp, somnul văslaşului care a spintecat apele ca să intre în portul de mult aşteptat, un somn greu, odihnitor, fără visuri.

Da, închisei ochii, mâhnită din pricină că Paolo făcuse din trupul meu o unealtă minunată şi, cu toate astea, părându-mi rău că nu-l aveam încă lângă mine ca să mă adape din nou cu vinul ameţitor al voluptăţii, cu care îmi altoise şi pofta şi setea.

Inchisei ochii ca să mă adâncesc într'o mângâietoare uitare de sine.

XLI

Nu-mi credeam ochilor, văzându-mă, în după-amiaza limpede şi caldă a zilei următoare, la Lido, şi încă alături de Paolo.

El singur rânduise această plimbare, în linişte, parcă fără niciun gând ascuns, rugându-mă să-l întovărăşesc şi căutând s'o încredinţeze pe Suzette că nu trebuia să se obosească prea mult în ajunul unei lungi călătorii. „Cu atât mai mult, spunea el, cu cât bagajul nu era încă făcut şi numai ea trebuia să aibă grijă de toate".

Apoi, cavalereşte, fără să-i mai pese de nimic, porunci să i se aducă o mică barcă electrică din care coborârăm amândoi pe fâşia de pământ pustie şi plină de măreţie în faţa Adriaticei.

— Mai întâi, mi-e o foame de lup, îmi spuse

Paolo. Nu-mi place bucătăria internaţională, nici carnea veşnic nefiartă de la Danieli.

Şi, sprijinindu-se de braţul meu, parcă el ar fi fost mai slab decât mine, mă duse într'un mic restaurant unde porunci un dejun cu *ravioli*, un amestec de friptură de peşte, şi *ricotta* de Montecavallo şi felii de pepene verde.

Trebui să mănânc, mulţumită oarecum de această voioşie, de căldura ce-l însufleţia în mai toate împrejurările, făcându-l atât de bun şi atât de cumsecade. Şi femei, şi bărbaţi, toţi păreau cuceriţi de bunăvoinţa acestui cuceritor. Peste câteva clipe deveni răsfăţatul întregului restaurant, după cum era şi la Danieli, şi în magazinele Veneţiei şi pretutindeni pe unde intra.

Ştia să îmblânzească voinţa oricui cu farmecul zâmbetelor, să încovoaie legea prin puterea banului şi să stăpânească totul prin felul cum ştia să vorbească, prin voioşia, nepăsarea şi neastâmpărul lui, prin tot ce părea viu şi stăpânitor în fiinţa lui. Era înzestrat cu darul ciudat al celor ce învinge: o adâncă putere de pătrundere a psihologiei omeneşti, un fel de dibăcie şi, mai ales, o prietenească bunăvoinţă, atrăgătoare şi nicidecum lipsită de nobleţe.

Mă sili să beau un *passito* de Sicilia, de culoarea sucului de fragi, o băutură dulce şi tare. Apoi, după ce mă plimbă de-a lungul nisipului lagunei, mă duse într'o odaie de hotel, trase

perdelele la geamuri şi aprinse lumina electrică.

— Nu vom pleca de-aci până la ora şease, mă vesti el. Avem timp să ne odihnim.

Dorinţa îi scânteia viu, pe faţă, în ochi.

Incepu să mă desbrace pe încetul, îngenunchiă în faţa mea, îmi scoase ciorapii, pe cari îi întinse de-oparte, ca pe nişte piei de şarpe, pe speteaza scaunului, apoi mă privi lung, mângâindu-mi trupul cu zâmbete şirete.

Eu, care îl cunoşteam şi care gustasem din ameţitoarea dulceaţă a sărutărilor lui, mă simţii cuprinsă de teamă şi de nelinişte sub văpaia ochilor limpezi şi dornici cari, înaintea mânilor şi a trupului, voiau să puie deplină stăpânire asupră-mi.

Căzui în prada unui leşin.

Ascultând parcă de nu ştiu ce poruncă, închisei pleoapele, aşteptând ceva necunoscut, care totuşi nu-mi era străin, groaznic şi blând în acelaş timp, ca iertarea şi trăznetul.

Simţiam că obrajii bărbatului se apropiau şi mai mult de mine, de vreme ce răsuflarea lui îmi încălzea obrajii. Mânile lui îmi cuprinseră pe încetul obrajii, ca un văl moale, mi ridicară capul cu luarea-aminte cu care mânuieşti un potir sfinţit.

Ce blând ştia să fie în anumite clipe, omul aspru şi neastâmpărat! Plăcându-i, de obicei, să surprindă şi să necăjească, ştia de-asemeni să încânte şi să mângâie.

— Line, deschide ochii, mă ruga el.

Imi atinse pleoapele cu buzele, după ce se săturase de lâncezeala privirilor mele. Văzându-l atât de aproape, îmi păru cu totul schimbat la faţă, însufleţit peste măsură. Fiindcă ştiam că avea să mă strângă în braţe, începui să ţip cu sfială, îngrozită oarecum, dorindu-l şi căutând să-l îndepărtez:

— Nu încă! Nu încă!

El zâmbi şi nu se împotrivi. Ca şi la cea dintâi întâlnire, îmi căută buzele, beat parcă, şoväind. Ai fi zis că'n juru-i se întindea o mare de întunerec. In cele din urmă. gura i se lipi de-a mea.

Recunoscui aceiaş mângâiere gustată în ajun şi care îmi fusese atât de dragă. La început mă învălui într'o senzaţie odihnitoare, — întocmai ca răcoarea când ai friguri şi ca apa când ţi-e sete. Credeam că pătrund în umbra unor copaci stufoşi după o îndelungă hoinăreală prin arşiţa soarelui.

Ca în vecinătatea unei fântâni, buzele mele şopteau :

– Să beau! Să mai beau! Să beau necontenit ?

Imi plăcea acest fel de viaţă, gustul parcă însângerat al sărutărilor lungi, pătimaşe.

Curând însă, din nou, se ivi o puternică risipă de bucurie. Mă simţiam copleşită sub povara unei tainice zămisliri ce se petrecea în mine.

Şi cum minunea sporirii sărutărilor se repeta iarăşi, în timp ce de pretutindeni parcă se revărsau mângâierile lui Paolo, ameţită, căutând un adăpost împotriva potopului de senzaţii, mă prăbuşii, fără să-mi dau seama, peste trupul bărbatului. Turburarea mea se schimba într'o adevărată nebunie.

El băgă de seamă, mă strânse în braţe şi, respirări, suspine, ţipete şi gemete, toate se contopiră dintr'odată.

XLII

De ce nu pot să zugrăvesc cu de-amănuntul tot ce-am simţit în aceste ceasuri de nebunie?

Căci numai asta mi-a hotărât viitorul. Dacă libertatea mi-a fost sdruncinată pentru totdeauna, dacă dorinţi necunoscute mi-au stăpânit fiinţa, cuibărindu-se în adâncul ei, pregătind căderi şi uneltind greşeli, în sfârşit, dacă, dintr'un anumit punct de vedere, n'a fost nevoie să mai răspund de poftele mele de-aci'nainte, aceasta numai din pricina senzaţiilor pe cari acest bărbat a ştiut să le trezească în trupul meu.

Desgustătoare dar groaznică putere a mângâierilor! Cât ar trebui să fim de îngăduitori faţă de cei sau acelea cari, din nenorocire, cad în stăpânirea lor!

Se vorbeşte cu asprime împotriva vinului şi a opiului, cari turbură şi ameţesc creerul, trezind

un grăunte de nebunie în conştiinţa omului. Dar aceste pustiiri pe cari le săvârşesc în suflet, sunt ele mai mari şi mai adânci decât otrava pe care o picură în vine anumite sărutări ce ne fac să ne pierdem simţirea, anumite mângâieri ce ne smulg din însăşi conştiinţa noastră, anumite îmbrăţişări ameţitoare cari ne fac să credem că fiinţa ce ni se dăruieşte e aşa cum nu mai poate fi alta şi tocmai prin aceasta ne îndeamnă s'o slăvim ?

Nu poţi fi cuminte şi virtuos decât prin cumpătare, prin deplina sănătate a trupului şi liniştea desăvârşită străină de turburări. Dar atunci când otrava rătăcirilor se încuibează în anumite fibre ale trupului, libertatea e cu totul pierdută.

Sclavele bărbatului sau ale viciului, rătăcim ca frunzele toamnei împrăştiate de vântul capriciilor ce ne sunt străine şi cari, cu toate astea, ne stăpânesc.

Dar, nu! N'aş putea să spun ce făcuse Paolo din mine în odaia aceia întunecată de la Lido. Cuvintele ar fi să pară şi-ar trebui să fie însoţite de nu ştiu ce nelinişte a nebuniei, de nu ştiu ce groaznic, iscusit şi, totuş, sănătos, des frâu ! Şi, de altfel, ceiace devine mare şi frumos prin avânt, purificându-se în uriaşa flacără a patimilor, în care mi se mistuie trupul, s'ar părea că trebuie să fie nesănătos, josnic, dacă s'ar zugrăvi în cuvinte reci şi obişnuite.

Acest om era nebun, legat de neastâmpărul voluptăţii întocmai ca fizicianul de tainele firii, ori ca biologistul de schimbările ţesăturilor muşchilor şi ale nervilor.

Cum o spusese el însuşi, era o pornire ascunsă care îl călăuzea în căile patimilor. Dăruindu-se cu totul, ştia să facă să pară nevinovat, apărând în acelaş timp prin însufleţire, tot ce săvârşea.

Mi-aduc aminte de mânile lui, de gura lui, în după amiaza zilei aceleia, şi-mi aduc aminte de toate astea cu un fel de nelinişte, într'atât ştia să se folosească cu dibăcie de ele, lăsându-mă să cred că aveam de-a face cu însuşirile unui artist, cu puterea stăpânitoare a unui vrăjitor.

Se ştie oare, se ştie îndeajuns, că voluptatea e o artă, o ştiinţă? Se ştie oare că trupul femeii e un clavir nepreţuit, dar nestatornic şi supus schimbărilor, un instrument cu tainice răsunete lăuntrice, cu vrăji de neînchipuit?

Divin arcuş între degete iscusite, izvor de bucurie şi de mângâiere, e gata iarăş oricând să scârţâie, să desnădăjduiască, să desgusteze şi să revolte.

Atunci, însemnătatea bărbatului care ne ia în căsătorie, impunându-şi toate drepturile asupra trupului şi rostind aspra osândă împotriva individualităţii, e mult mai mare decât aceia a stăpânului faţă de sclav. Trupul nostru, simţirea pe

care o ţine sub pază, va şti cum să le încânte ori va ajunge curând să ne desamăgească peste măsură? In simţurile noastre va face să se nască o sublimă tresărire, ori o scârbă nemărginită şi faţă de noi, şi faţă de dragoste?

Şi trebuie să recunoaştem că, şi aci, în adâncul alcovului, întâlneşti desăvârşirea sau mediocritatea, geniul sau josnica slugărnicie.

Ah, mânile şi gura acestui om! Părea că se înţeleg de minune cu toţi porii trupului meu. Când buzele i se plimbau pe albeaţa pielei, când degetele lui mă atingeau, toată fiinţa mea le recunoştea, cutremurându-se, istovită.

Dar, cu trupul chinuit de spaima care nu ne părăseşte dela începuturile lumii, de nenumărate ori mi-a fost ruşine în după-amiaza aceia, într'atât Paolo voia parcă să desvăluie totul în lumină, — adâncindu-se cât putea mai mult cu privirea, cu mâna, cu buzele, în deplina cunoaştere a trupului meu.

Glasul instinctului, însuş spiritul sexului părea că-l călăuzeşte, sfătuindu-l cum să se poarte ca să mă turbure, să mă încercuiasă din toate părţile, făcând din mine o făptură neliniştită, chinuită şi fericită. In câteva ceasuri ştiui mulţumită lui, că sensibilitatea trupului meu avea nenumărate ascunzişuri, diferite apropieri şi întovărăşiri, că multe părţi tainice ale trupului meu ascundeau tresăriri nebănuite şi că puteam că-

dea oricând pradă dorinţelor lui în chipuri cu totul deosebite.

Căci, după cum conştiinţa îşi are punctele ei vrednice de ţinut în seamă, şi după cum Asiaticii cunosc mijlocul de-a trânti pe cineva la pământ, lăsându-l neînsufleţit numai c'o atingere într'un anumit loc al obrazului, tot aşa, în trupul nostru, sunt părţi simţitoare cari, cu pricepere căutate, pot să dea naştere, în chip fulgerător, unor vajnice izvoare de turburări.

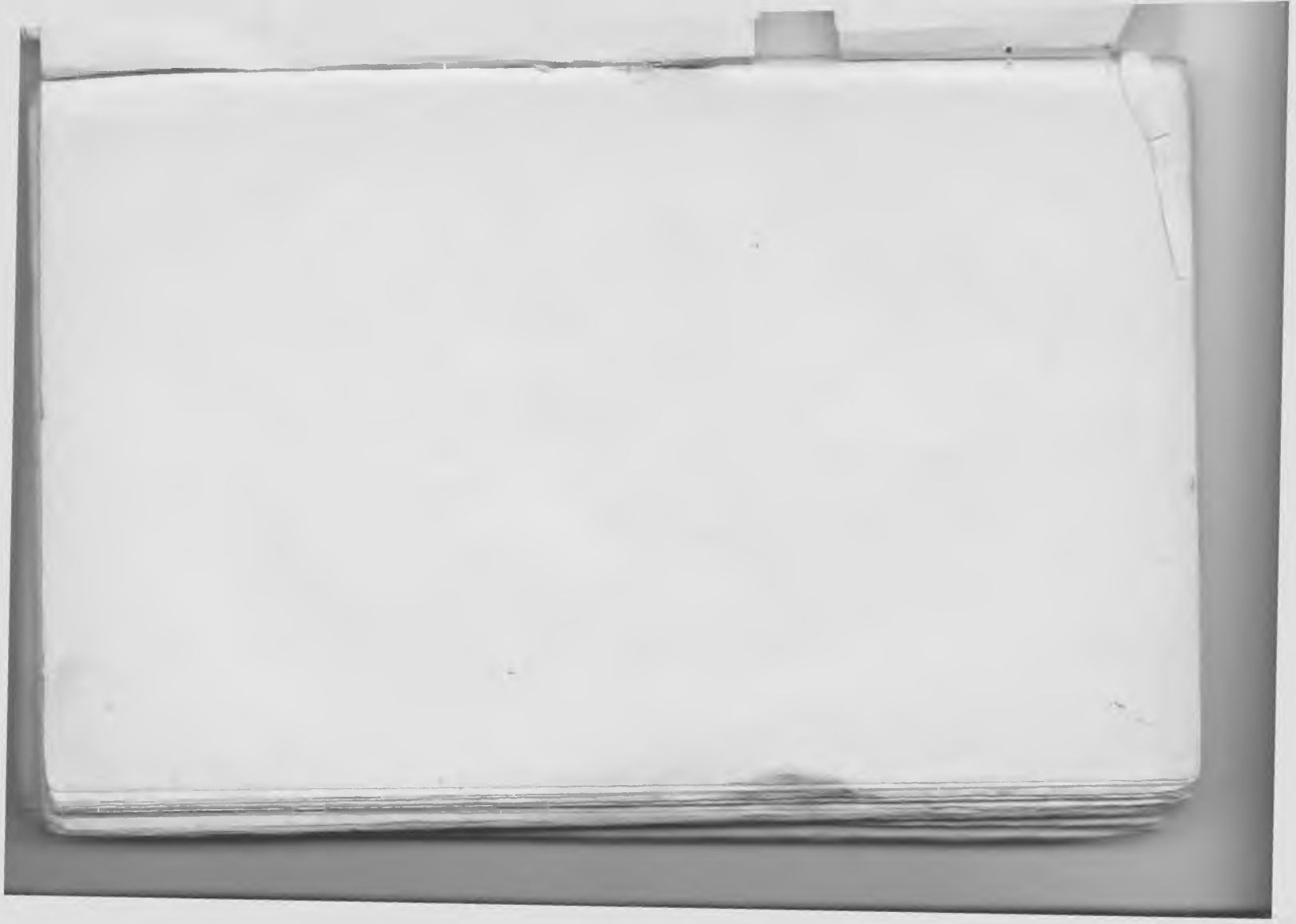

XLIII

După ce-mi istovise trupul, slujindu-se de el întocmai ca pianistul de-un instrument rar şi nou pe care încearcă să-l stăpânească, văzui, ca de obicei, cum se aprinde în ochii lui, din ce în ce, înrăutăţindu-se, cruzimea. Deveni mult mai sălbatec ca pân'atunci, mult mai sălbatec decum fusese cu nevasta lui.

Gândul că mă ţinea în braţe pentru cea din urmă oară, îi sporea şi-i aţâţa nebunia. De altfel, o iubea pe Suzette, în timp ce dragostea lui pentru mine, de-abia înmugurită, părea mai mult în pricina dorinţelor aspre şi nepotolite. Mă gândesc însă că deşertăciunea lui, stăpânirea lui bărbătească, voia să lase în trupul meu urme adânci, amintiri fulgerătoare, neşterse, de neînlăturat.

Îi lăsam în stăpânire cuminţenia mea fecioarelnică, într'atât îmi fusese trupul cercetat, supt, stors ca un fruct, şi desfrunzit ca o floare, de neastâmpărul lui.

Când ieşirăm din hotel, în amurg, urechile îmi şuierau, un fel de linişte apoasă curgea în mine, toropindu-mă cu nu ştiu ce amorţire posomorâtă.

Totul în împrejurimi devenea fantastic, — şi laguna, şi Lido, şi îndepărtata Veneţie şi fluturările amurgului însângerat. Imi părea că am aripi şi, în acelaş timp, mă copleşea parcă ceva greu cari îmi înţepenea mânile şi picioarele, înnăbuşindu-mi paşii, îmbătându-mă.

Smulsă din strânsoarea trupului meu, pluteam în văzduh, în timp ce lucrurile înconjurătoare se desvăluiau micşorate în goana lor, în toate culorile lor, şi-mi părea că le privesc prin apa unui bazin.

Mergând, simţeam de-asemeni o nesfârşită oboseală. Picioarele, şoldurile, atrase spre alte mişcări, istovite de atâta frământare, nu mă mai puteau susţine. Mai mult încă, nu ştiu ce fel de arsură şi de sfâşiere, şi ce tainică greutate apăsa asupra simţurilor mele.

Cum să zugrăvesc această stare de vis, de dulce beţie în care nu mai există nici viaţă, nici realitate, în care cauţi să te smulgi din amărăciunea de a trăi şi de a-ţi aduce aminte, în care pluteşti pe aripa nădejdilor şi parcă te smulgi printr'o uşe de fildeş spre alte ţinuturi de fericire unde vei putea întâlni ceva din liniştea morţii, mângâietoarea şi nesfârşita odihnă!

XLIV

In posomorâta gară a Veneţiei, sub luminile încercuite în văluri de ceaţă, văzui trenul plecând şi rămăsei mult timp singură pe peron.

Nu voi povesti nimic despre cele trei ceasuri din urmă, nici despre prânzul luat în pripă, nici despre Suzette care, bănuind parcă ceva cu totul nălămurit, má privea cu asprime şi cu răceală.

El însă, nestingherit, acelaş, neobosit, umbla zâmbind şi îngrijea de toate.

Se aşeză lângă mine în gondola care ne duse la gară şi izbuti să-mi muşte pe sub ascuns palma mânii, în clipa când Suzette sărea pe punte. Apoi, înainte de plecare, căută să mă îmbărbăteze, strângându-mi degetele parcă ar fi vrut să mi le frângă, în aşa chip că dunga inelului îmi pătrunse în carne şi-un strop de sânge ţâşni din piele, — cea din urmă şi cea mai crudă amintire.

Rămâneam în Veneţia cu mintea pustie de gânduri, fără altă hotărâre decât să plec cât mai

curând, fără altă dorinţă decât să nu mă mai trezesc din amorţire şi din nepăsare, din toropeala durerilor şi a gândurilor pe care mi-o impunea o adâncă oboseală.

Mai târziu, în seara aceia, la hotel, înainte de culcare, căutam să retrăiesc cele petrecute până atunci. Incremenită lângă fereastră, priveam fără să-l văd, valul necurmat şi împestriţat al Veneţienelor cu şalul pe umeri, al străinelor cu capetele goale, femei de toată mâna şi din toate părţile, — sdrenţeroase, bogate, urâte şi frumoase, — ce se tot învârteau pe poduri.

Era nu ştiu ce sărbătoare de întrecere în fugă a gondolelor; palatele erau împodobite cu steaguri; gondole cu lampioane verzi şi roşii tăiau apele, în timp ce cântecele sgomotoase, aduse de departe pe aripi de vânt, şopteau despre dragoste, pline de patimă, povestind amărăciunile şi nepotolitele dorinţi.

Eu mă gândeam la cele din urmă trei zile cari îmi schimbaseră cu desăvârşire felul meu de viaţă.

Zadarnic căutam să-mi desvălui sub ochi tot ce putea să fie umbră de mustrare, în legătură cu nelegiuirea dragostei mele, şi să socotesc plecarea lui Paolo o mântuire, o întoarcere la viaţa de cinste şi de mândrie.

Chipul lui, pornirile-i turburătoare mi se iveau necontenit în minte. Nu luase cu el nici stima, nici dragostea mea. Nu-l iubeam. Dar pecetluise

cu fiinţa lui tot ce era aprins şi simţitor în mine şi devenise ceva de care trupul meu nu se putea lipsi. Când îl văzusem plecând, aierul parcă nu-mi mai intra în plămâni.

În timp ce Veneţia, resemnată, se pregătea de culcare, iar cântecele se risipeau, în timp ce negurile nu mai erau presărate cu flori vii şi colorate, eu nu mă puteam împotrivi părerii de rău ce urmărea în goană nepotolită neînchipuita şi frumoasa nebunie a acestui bărbat, care pătrunsese ca un fulger în viaţa mea, mistuind-o şi nimicind-o.

De-abia plecase şi depărtările mi-l arătau parcă şi mai frumos.

Îl revedeam, căutam să-mi amintesc gesturile lui, firea lui stărnitoare şi blândă, aspră şi totuş mângâietoare.

Aî fi zis că respira cu plămâni mult mai mari decât ai celorlalţi oameni şi că înţelegea cu totul altfel bucuria vieţii. Tocmai prin aceasta, după părerea mea, era minunat de cumpănit.

Mă vedeam silită să recunosc că-l stăpâneau poruncile uşoare, cari sunt cele mai bune, fiindcă numai ele încântă şi măgulesc, fără să ceară prea mari sforţări şi rămânând, în acelaş timp, cele mai atrăgătoare.

Dar ceiace-mi rămânea mai plin de însufleţire în amintire, era posomorâta şi liniştita sete de plăcere, desăvârşita lipsă de sfială, obrăznicia lui firească şi încântătoare.

Ce-aveam să fac acum, înjosită, rătăcită, cu desăvârşire singură, căzută din nou în posomorâta monotonie a vieţii, după ce fusese, trei zile în şir, o mică jucărie în mânile fatalităţii? Puteam să uit vre-odată ceiace-mi fusese descoperit, — plăcerea, înflăcărarea, nebunia, toate împurpuratele şi neastâmpăratele comori ascunse ale vieţii?

Din fericire, obcseala veni să rupă firul acestor gânduri chinuitoare şi-al regretelor zadarnice.

Tristă, chemându-l pe cel plecat, şi mâhnită că-l chem, închisei ochii.

Şi, cu trupul sdrobit, cu mintea turbure şi neliniştită, simţii iarăş în somn o bucurie ce-mi pregătea moartea.

XLV

După două zile luai vaporul din Florio care, prin Ancona şi Bari, mă duse la Corfu.

Imi amintesc de drumul făcut atunci, cu totul deosebit de altele din trecut, şi mai ales de cel pe care-l făcusem de la Chambery până la Veneţia.

O tristeţe liniştită, resemnată, îmi stăpânea fiinţa, tristeţea pe care trebuie s'o fi simţit, în evul mediu, cei ce, îmbarcaţi liberi pentru cine ştie ce fericită călătorie, se vedeau în cele din urmă târâţi de piraţi spre cea mai neagră robie, pe care o ştiau veşnică.

Pentru întâia oară, remuşcările şi părerile de rău îşi făceau loc în mine, — dar păreri de rău şi remuşcări neputincioase, cari nu aveau, vai, nicio putere ca să mă readucă în trecut.

Imi părea rău de cucernicia, de sinceritatea mea, de îngăduinţa de a-mi purta fruntea sus în faţa bărbatului meu şi mai ales faţă de mine însă-mi. Şi simţiam remuşcări nu fiindcă săvârşisem o greşală fatală, ci fiindcă mă înstrăina-

sem de mine şi primisem de bunăvoie lanţurile umilitoare.

Nu mă mai simţiam liberă. Acum, când Paolo nu mai era lângă mine, iar viitorul se desfăşura în faţa mea ciudat şi necunoscut, mi se părea că-mi pierd răsuflarea.

Da, îmi pierdeam răsuflarea.

Asta e pedeapsa celor ce-şi sfarmă obişnuitul fel de viaţă şi statornicia amintirilor, cari îşi uită de mândrie, ca să se vadă răzleţiţi în viciul şi josnicia lor, ca într'o temniţă, ca într'o ocnă, unde se sbat, departe de aier, departe de lumină, într'o negură umedă şi turbure care deaci 'nainte rămâne singura lor lume înconjurătoare, şi din care zadarnic încearcă să scape.

XLVI

Cine era această nouă femee care debarca în săraca şi luminoasă insulă ioniană? Ce legături avea ea cu cinstita şi posomorâta soţie a lui Henri de Pièvres, care ducea o viaţă de linişte şi de cumpătare, cu conştiinţa îndrăgostită de lumină, şi care, c'o lună mai'nainte, plecase chiar din aceste ţinuturi fără să bănuiască neajunsurile pe cari i le hărăzea soarta?

Imi părăsisem bărbatul fără să cunosc cea mai tainică şi cea mai atrăgătoara înfăţişare a vieţii, şi-acum mă întorceam lângă el pricepută, desnădăjduită, purtând în trup o săgeată care mă sfâşia, înfrumuseţându-mi simţirea şi neliniştindu-mi gândurile.

Da, eram de nerecunoscut. Căci totul în viaţă

se scurge după un singur ritm, şi acest ritm ne hotărăşte felul de a fi.

Ceiace-mi fusese plăcut altădată, — cercetările şi înţelepciunea, — nu mă mai atrăgea, şi ceiace-mi fusese străin până atunci, — pornirile pătimaşe, setea de sbucium, — devenea pentru mine lucrul cel mai de seamă.

Cine ar putea să spună vre-odată, ce carte tragică sau minunată, ce mijloace nebănuite desvăluia viaţa sensuală sub ochii femeii? Miresmele erau nouă pentru mine, după cum noui erau şi culorile.

Căutam să cercetez cu luare-aminte gesturile celor din juru-mi, tresăream la sunetele anumitor glasuri, scormonind în ele înflăcărarea şi patima.

Atingerea mânii unui bărbat care, altădată, mă lăsa rece, acum mă neliniştea, parcă această mână ar fi fost ceva neobişnuit, o unealtă turburătoare, cea mai nevrednică poate, a sexualităţii.

Da, o nouă tălmăcire a minunăţiilor, iată ce îmi îngăduia această destăinuitoare voluptate. Firea se ivea în ochii mei în cea mai adâncă goliciune: un laborator de mângâieri în care toate stau în strânsă legătură cu plăcerea.

In privirile celor din juru-mi, în mişcările trupului, în muzică, în artă, în felul de a se rosti

al cuvintelor, pretutindeni respiram o mireasmă turburătoare, pretutindeni descopeream o pornire trupească.

Aceasta din pricină că grăuntele de viaţă al fiinţei mele se mutase din creer în simţuri, iar lumea întreagă părea că se adapă din setea mea de voluptate.

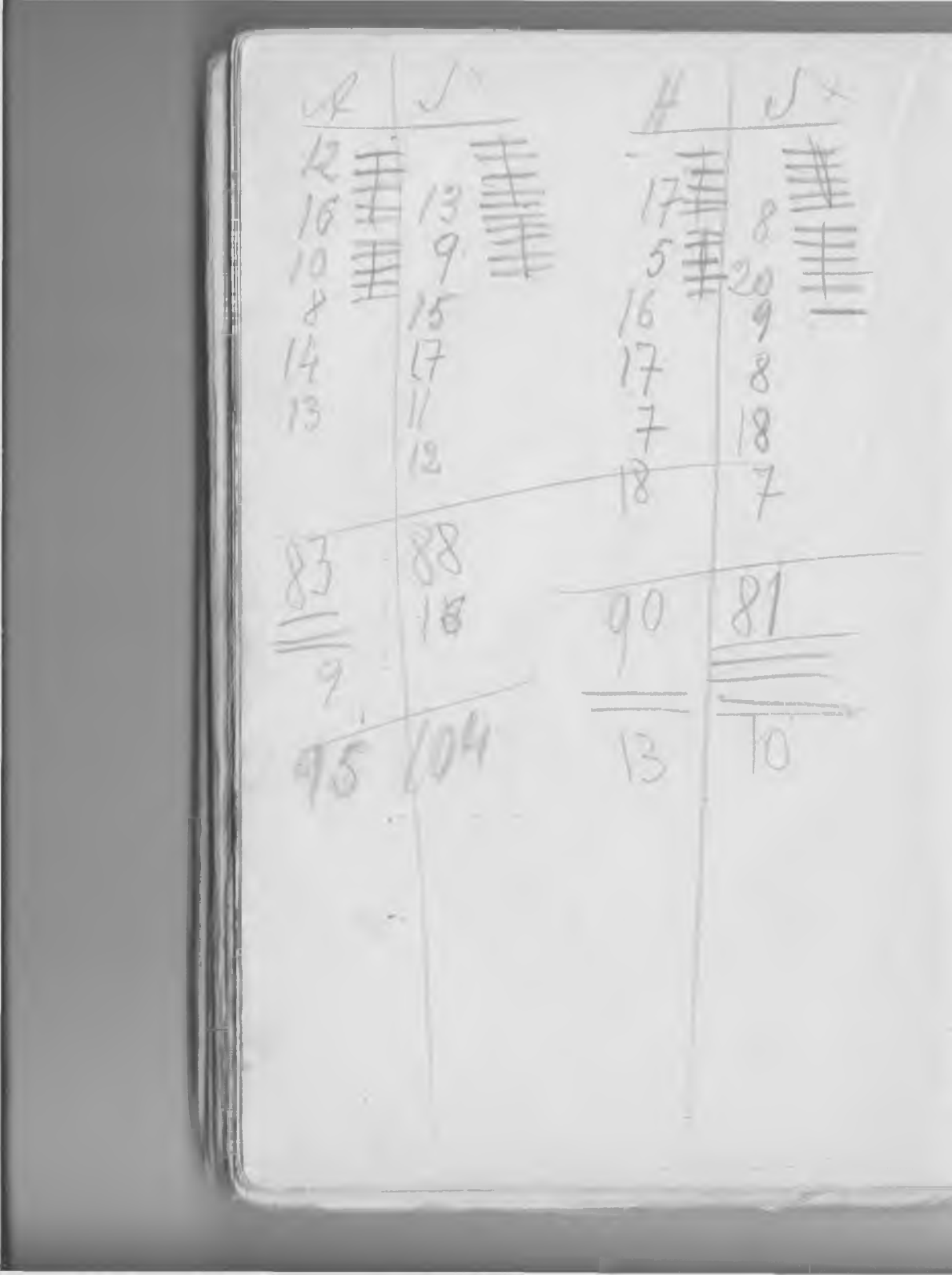
M
J
12
16
10
8
14
13
13
9
15
17
11
12
83
88
18
9
95
104
H
J
17
5
16
17
7
18
8
20
9
8
18
7
90
81
13
10

XLVII

Cum mă arătai în ochii bărbatutui meu ? Cred că mă găsea veselă, însufleţită, sburdalnică, schimbată. Intr'adevăr, îmi pusesem pe faţă masca nepăsării, ca să ascund tot ce era ruşinos în amintirile şi în dorinţele mele, şi iarăş ca să mă amăgesc pe mine însămi, arătându-mă alta chiar în ochii mei.

Ii mărturisii lui Henri că nu mai voiam să rămâi închisă, că trebuia să plec din Corfu, că vream să văd lumea, să petrec, să trăiesc.

El rămase încremenit, apoi îşi închipui că aveam să mă schimb şi glumi pe seama capriciilor mele. In cele din urmă căută să-mi dea dreptate, înnadins ca să vadă ce-i rămâne de făcut.

In seara aceia îşi desvălui dorinţele cari ascundeau totdeauna o prevestire, pe cari le cunoşteam îndeajuns şi, când mă culcai, veni la patul meu, sburdalnic, în mişcările lui de omidă îmbrăcată în cămaşe albă.

Nu prevedeam impresia care avea să mi o

facă. Mă gândiam la asta mai dinnainte, neştiind dacă trebuia să mă tem ori să doresc aceia ce avea să se întâmple. Dar, când mânile lui reci îmi atinseră trupul iar formele i moi începură să mă caute, mă cuprinse de-odată un fior de scârbă şi de groază. Fără să ştiu de ce, în chip nelămurit, îl îmbrâncii, prefăcându-mă că mă doare capul, că sunt bolnavă, şi arătându-mă de altfel cu lacrimi în ochi.

El nu stărui şi mă lăsă să dorm un somn chinuitor, neliniştit, neodihnitor.

Apoi, în seara următoare, eu am fost aceia care l-am chemat prosteşte în patul meu, dorindu-l cu patimă, aşteptându-l, nădăjduind într'o putinţă de înţelegere.

Dar această apropiere fu cu desăvârşire nepotrivită, fără niciun răsunet în mine, cu stângăcie călăuzită şi nespus de jalnic sfârşită. Asta îmi lăsă impresia unui vis rău, urât, caraghios.

Vai, sunt înţelegeri şi neînţelegeri adânci, apropieri şi depărtări de nepătruns.

Trupurile, ca şi sufletele, se chiamă ori se alungă, trupurile, ca şi sufletele au atomi cari se atrag ori se duşmănesc, porniri către nelinişti corespunzătoare şi către înţelegere, sau, din potrivă, apucături falşe şi vrăjmăşii de neînvins...

Eram doi într'un pat, aveam bunăvoinţă unul faţă de cellalt, ne strângeam în braţe cu toate puterile. — Şi, cu toate astea, un zid uriaş ne despărţea, un nour des ascundea fiecăruia ade-

văratele porniri ale celuilalt şi nimic nu tresărea în noi atunci când ne apropiam trupeşte. Acest om putea să rămâie ani în şir lângă mine, fără să izbutească vre-odată să vorbească de simţirile mele. De altfel, neştiinţa şi îndestularea în care era adâncit, îl făcuseră, neputincios să se schimbe, nestrămutat în vederile lui, păstrându-şi însă, în răceala lui, o continuitate, un anumit fel de a se purta.

Eram cu desăvârşire desnădăjduită şi căutai să îndepărtez gândul că mă putea vre-odată mulţumi trupeşte, dăruindu-mi o plăcere întrevăzută şi grabnic pierdută.

XLVIII

Atunci, am căutat în altă parte, cerşind plăcerea, chinuită de amintiri, pornind în descoperirea unui bărbat, a unui stăpân, ca omul însetat care porneşte în căutarea izvorului, ca morfinomanul care se întoarce la otrava dorită.

Ah, ce ani groaznici, plini de aşteptare şi de nădejdi spulberate! Şi de-asemeni, de ruşine şi de revoltă, fiindcă conştiinţa mea rămăsese tot mândră şi neînduplecată!

Aş vrea să arunc un văl de uitare peste vremea aceia. Ca să se poată înţelege ceiace mi s'a întâmplat, ar trebui să mă gândesc că sufletul meu, vrăjmaş al oricărei josnicii, rămăsese în mine viu şi cu luare-aminte, şi că la început, cel puţin atunci, gândul desfrâului era pentru mine de nesuferit.

Dorinţele îmi ardeau trupul şi, cu toate astea, îmi era cu neputinţă să le potolesc prin josnicie, dându-mă celui dintâi venit, ori îngăduind patimile urât şi ruşinos desvăluite...

Aceasta din pricină că întâmplarea aceia avusese în ea ceva foarte ciudat. O fiinţă smintită,

dar plăcută, ştiuse să mă surprindă, după ce soarta îi pregătise drumul printr'o anumită înfăţişare ce mă schimbase cu desăvârşire. Această fiinţă odată plecată, mă regăseam femeia mândră de altădată, neputincioasă să cadă în desfrâu şi urând destrăbălarea.

Dar ghimpele rămas în trupul meu era mult mai tare. Pentru întâia oară, în primăvară, vizitând un crucişător englez, în portul insulei Corfu, mă lăsai curtată şi apoi atrasă de-un tânăr ofiţer întreprinzător, închizând ochii mai dinnainte, ca să nu-mi dau seama de tot ce putea să aibă ruşinos în ea această faptă, cu dorinţa să mor mai bine decât să îndur mai departe vălul roşu al patimilor pe care noul anotimp îl ridica în faţa ochilor mei. In cele din urmă îmi păreau frumoşi toţi bărbaţii şi inima îmi batea fără voie când vedeam o mână subţire care mă atingea, şi o privire caldă aţintită asupră-mi.

Acest Englez, într'o cabină mică şi neîncăpătoare ca o celulă, mă strânse cu asprime în braţe. Dar, odată desmeticit, mulţumit, mă goni aproape, cu obrajii împurpuraţi de ruşine, mâhnit parcă de uşurinţa cu care mă dădusem.

Acest întâi pas către plăcerea trecătoare fu urmat de alţii. Credeam în mărturisirile şi în făgăduielile bărbaţilor, aveam întâlniri, cunoscusem tot felul de îmbrăţişări şi tot felul de porniri. Timp de patru ani fusesem o adevărată prostituată,

rătăcind în calea plăcerii cum rătăceşti în furia băuturilor ameţitoare, în chip bolnăvicios, fără să mă pot stăpâni.

Nimic însă nu putea să sdruncine şi să-mi micşoreze din suflet amintirea lui Paolo, nimic nu putea fi asemeni, în niciun chip, bucuriilor simţite cândva la Veneţia.

Mulţumită cumnatului meu devenisem o unealtă a patimei. Oricare altă dorinţă nemai având nicio însemnătate pentru mine, căutam aceia ce nu puteam găsi, îmbătându-mă cu visuri, însufleţindu-mă cu nădejdi, ca să cad din nou în prada amărăciunilor.

Cunoscui chinurile dorinţelor neîmplinite, frigurile ucigătoare ale trupului, groaznica sfâşiere, istovirea lipsită de un pic de mulţumire, setea arzătoare ce-ţi usucă gâtlejul, sgârcindu-ţi mădularele, făcându-te să chemi mângâierea cum cere pământul ploaia, cum cer plămânii unda de aier înviorătoare.

Sufeream, şi amintirea trecutului, sporea necontenit, îndoind această suferinţă; prin vraja amintirilor, clipele de demult îmi păreau şi mai frumoase, luminate de raza desăvârşirii, eternizate într'o formă deplină de capo d'operă.

Pe încetul, mai ales din pricina cinstei pe care încă o mai purtam în suflet, şi ca să mă îndepărtez de înjosire, mă despărţeam de Henri care, la început, era nedumerit, dar în cele din urmă

se plictisise de această schimbare de neînţeles a firii mele.

In cele din urmă, când muri tata, scăpând de teama de a nu-l mâhni ori de a-l nelinişti prin purtarea mea, căutai să divorţez.

Uram minciuna şi, supusă greşelei, smintită, înstrăinată de virtute dacă nu şi de ruşine, îmi era scârbă de înşelăciune.

Firea mea nu se putea împăca c'o viaţă împărţită după împrejurări. Această pornire a minciunii pe care atâtea femei o preţuiesc, în dragostea lor ascunsă, pe mine mă sugruma.

Nu. Chiar din pricina înflăcărării mele, n'aveam ce să fac cu teama şi viclenia, cu scornirile făţarnice în stare să turbure prosteşte viaţa atâtor soţii nevinovate.

Nu mi-a plăcut niciodată să mă prefac şi să îmi ascund gândurile. N'am priceput niciodată ciudata plăcere a Veneţienilor de odinioară cari, timp de două luni. cu masca pe obraz, căutau să-şi ascundă adevăratele porniri, luându-şi o înfăţişare închipuită.

XLIX

Divorţând, m'am întors la Lyon, căutând să trăiesc în libertate, cu uşurinţă, uneori legănată de vraja unei legături trecătoare, năpustindu-mă în căile întâmplării şi, în realitate, urcând necontenit neînduplecatul meu calvar.

De două sau de trei ori îmi păru că am întâlnit un bărbat, mă mândream că-mi putusem găsi un adăpost, o uşurare, putinţa de a-mi mulţumi poftele şi nevoia de dragoste. Dar, vai, cei ce-mi păreau că unesc mângâierea cu înflăcărarea, se arătau foarte curând aşa cum erau în realitate: bărbaţi ce urmăreau un capriciu ori o nălucă a oarbei lor mândrii.

Niciunul nu-mi părea plin de viaţă şi de căldură ca Paolo, niciunul nu se arăta în ochii mei gingaş şi stăruitor, aspru şi mângâietor.

Numai pe el, gesturile lui, privirile lui, le căutam în toţi ochii aprinşi de dorinţi ce se îndreptau spre mine, în toate braţele nerăbdătoare ce mă înlănţuiau.

Oftam după blonda lui animalitate sburdal-

nică, după sălbătăcia lui copilărească pe care şi-o ascundea sub vălul unei tainice bunăvoinţi, după înfăţişarea lui mândră de cuceritor încercat şi după aprinsa şi neîndestulata lui patimă de primitiv.

Călăuzită de slăbiciune şi de nebunie, îi scrisesem Suzettei că aveam de gând să viu s'o văd la New-York. Ea însă căuta să mă îndepărteze, şi-atunci băgai de seamă că ştia totul în privinţa legăturilor mele cu bărbatul ei. In ceiace-l privea pe Paolo, îi scrisesem şi lui, dar nu binevoise să-mi răspundă, rătăcit fără îndoială spre alte patimi, uitându-mă şi pe mine şi pe altele, şi căutând mereu alte plăceri, ca toţi bărbaţii ştrengari.

I.

Dar nu, nu vreau câtuş de puţin să povestesc ghioceiul acestor ani din viaţa mea.

Ţinta mea era să arăt, să strig, cât suntem de lipsiţi de răspundere pentru faptele noastre, neştiutoare în privinţa dragostei, zăpăcite în purtările noastre, înstrăinate de libertate, fără să ne dăm seama ce ni se poate întâmpla. La bunul plac al clipei, al locului, al întâmplărilor şi a întâlnirilor, o clipă e în stare să facă din noi ucigaşe, sfinte sau femei blestemate, aruncându-ne în viciu, în josnicie, în eroism. De fiinţa ce trăia în mine nu eram câtuş de puţin conştientă. O mărturisesc în faţa lui Dumnezeu.

O clipă rânduită de soartă, o vedenie trupească, o nelinişte senzuală, mă schimbaseră cu desăvârşire, făcând din mine cu totul altă femee şi parcă, odată cu mine, schimbând toate rosturile firii.

Innaintam spre peire, îmboldită de noua mea soartă, cum înnaintam altădată spre linişte, călăuzită de aceiaş fatalitate a cuminţeniei şi a nevinovăţiei.

Infernul trupesc se ivise în ochii mei, marea taină a sexelor luminase puternic lumea. De-aci 'nainte alte puteri necunoscute virtuţii şi resemnărilor aveau să mi se trezească sub ochi, înnebunindu-mă.

LI

Aceste amintiri lipsite de patimă, le scriu din mânăstire, din chilia mea.

Dumnezeu, care a vrut să fiu a lui, — nu îndrăznesc să mă cred pocăită, nici vrednică de iertarea lui, ci numai scăpată de blestemul iadului, — a ştiut să-mi potolească neliniştea trupului cu biciul unei boale pe care dibăcia chirurgului a fost în stare să mi-o înlăture pentru totdeauna.

Această dibăcie, schilodindu mi trupul, m'a smuls de-asemeni din lumea femeilor. M'am trezit de-odată cu totul alta, vreau să zic străină de patimile omeneşti, prin nu ştiu ce neputinţă de a mai simţi. O zare nouă se deschise pentru mine, albă şi fără nicio flacără, mângâietoare pentru mine ca o mireasmă odihnitoare.

Şi-acum, ceva veşnic se desvăluie sub ochii mei. Lumea cu dorinţele ei îmi pare un joc de arşice, pururi reînnoit, josnic şi păcătos.

Dar, din adăpostul în care m'am ascuns, văd încă marea furtună a instinctelor, recunosc pricina veşnică a tragediei omeneşti.

Şi, fără făţărnicie, dându-mi seama de tot ce-a fost slăbiciune în mine, dar şi de tot ce poate fi sfânt în putinţa de înălţare a omului, de tot ce poate fi puternic şi dioniziac în plăcere, în marele neastâmpăr divin ce îndeamnă fiinţele să aiureze şi să zămislească, am vrut să fac această spovedanie.

Şi iată, strig către surorile mele:

„Dragostea e motorul tragic al lumii şi voluptatea stăpâneşte simţirea. E un înţeles plin de măreţie în fiinţa gângăniei care iubeşte şi moare din dragoste, care iubeşte şi cade în cel din urmă spasm, parcă ar vrea să arăte şi să dovedească pe deplin că mulţumită acestei clipe,— clipa în care creăm, smulgându-ne din noi înşi-ne,— viaţa îşi capătă un înţeles deosebit.

„La alcov trebuie să ne gândim atunci când o faptă omenească se desvăluie ca o taină şi rămâne nedeslegată. Grecii spuneau că îmbrăţişările de dragoste erau izvorul luptelor, — de când cu războiul Troiei, — şi al marilor întreprinderi, — decând cu marea cucerire a berbe-

cului cu lâna de aur, — şi, mai ales, al marilor nelegiuiri, decând cu nelegiuirea Medeei.

„Un tremur, o flacără pătimaşe ori o desnădejde trupească, farmecul ori desgustul cu privire la pornirile sexuale, — iată cheia ce poate descuia tainele omeneşti.

„Intâmplarea mea nenorocită adaogă o picătură în oceanul patimilor, al patimilor adevărate: acelea cari înlănţuie trupul ce se pătimeşte".

S F A R Ş I T

Cărţi apărute în Editura „NAŢIONALA“
Str. Decebal / *S. CIORNEI* / Telefon 44|62

FLĂCĂRI CATIFELATE

unul din cele mai reuşite romane cosmopolite ale vestitului autor MAURICE DEKOBRA. Scenele senzaţionale şi de erotism se perindă înlănţuit de misterul unor forţe oculte cari domină voinţa şi acţiunile unei tinere fete de-o frumuseţe remarcabilă.

LEI 60

FECIOARELE NEBUNE

opera marelui academician MARCEL PREVOST în tălmăcirea românească a distinsului nostru literat *Liviu Rebreanu*. Realismul cu care sunt descrise caracterele şi moravurile pariziene, este covârşitor şi aproape dureros

LEI 60

PASAGERA

este tragedia duioasă a unor neînţelegeri iluzorii dintre doui tineri, cari se iubesc cu toată pasiunea sufletelor lor tinere, fără să şi-o mărturisească. Primejdia unui sbor în văzduh, peste Mediterană, cu avionul construit de erou, îi alătură pentru totdeauna.—Ţinuta literară desăvârşită; GUY CHANTEPLEURE fiind unul din romancierii cei mai străluciţi ai Franţei contemporane. **LEI 65.**

Colecţiunea autorilor celebri contimporani

Cărţi apărute în Editura „NAŢIONALA“
Str. Decebal / *S. CIORNEI* / Telefon 44/62

Colecţia cu coperta semicartonată ilustrată
de A. MURNU

DORINŢA
de René Maizeroy

Farmec nebănuit
ce se desprinde din
întreaga făptură a
femeii, însufleţind por-
nirile de dragoste şi
luminând cărările
spre fericire

Lei 45.—

POSESIUNEA
de René Maizeroy

Patimă oarbă
ce înlănţuie ca o
apă binefăcătoare,
trezind în suflet,
odată cu cea din
urmă sărutare, neliniş-
tea gândului şi tremu-
rul părerilor de rău...

Lei 45.—

Cărţi apărute în Editura **„NAŢIONALA“**
Str. Decebal / *S. CIORNEI* / Telefon 44/62

KOENIGSMARK este una din cele mai frumoase lucrări ale celebrului autor al ATLANTIDEI, PIERRE BENOIT; Pagini fremătând de imaginele sângeroase ale marelui război mondial, împletite duios cu dragostea şi sacrificiile unei prinţese germane pentru un erou fraucez.
LEI 60

LOGODNĂ DE PRIMAVARA

operă premiată de Academia franceză, a poetului subtil care e GUY CHANTEPLEURE. Dintr'o glumă de 1 Aprilie, se naşte o dragoste pasionată — între doi tineri — prilejuind autorului să construiască cele mai superbe pagini literare, pline de avânt şi de suavă sensibilitate. Niciodată dragostea adevărată, curată şi plină de pasiune, ce pătrunde în suflete ca balsamul miresmelor de primăvară, odată cu învierea naturii, n'a găsit un cântăreţ mai dibaciu care să-i dăruească accente mai duioase ca CHANTEPLEURE în volumul *Logodnă de Primăvară*. Această lucrare a apărut în Franţa în 80 de ediţii. LEI 70.

NOPŢI PRINCIARE opera lui J. KESSEL, celebrul autor francez care a importat în Franţa descrierea sufletului rusesc. Este plină de tragicul existenţei aristocraţilor ruşi în decădere, şi descrie în mod desăvârşit nostalgia vremurilor de belşug ale acestora. NOPŢI PRINCIARE a obţinut premiul Academiei franceze pentru Romane pe anul 1928. LEI 60

Colecţiunea autorilor celebri contimporani

Cărți apărute în Editura „NAȚIONALA“
Str. Decebal / *S. CIORNEI* / Telefon 44/62

1828-1928

100 ani dela moartea marelui scriitor

LEON TOLSTOI

ANA KARENINA

monumentala operă a profetului de la Iasnaia-Poliana. LEON TOLSTOI, *este pentru prima oară tălmăcită, în românește, într'o formă literară impecabilă,* datorită bine cunoscuților publiciști **Sarina Cassvan** și **Ion Pas**. Acest mărgăritar al literaturei universale, plin de misticismul slav, care va fi citit cu emoție din generație în generație, se prezintă din punct de vedere editorial nu mai puțin impecabil. Este un omagiu pe care **Editura** noastră s'a onorat să-l aducă memoriei marelui **Tolstoi** cu ocaziunea centenarului său.

2 VOLUME ELEGANTE LEI 180.—

CEA MAI FRUMOASĂ, MAI STILATĂ ȘI MAI ELEGANTĂ COLECȚIUNE

Cărţi apărute în Editura **„NAŢIONALA“**

Str. Decebal / *S. CIORNEI* / Telefon 44/62

IEDERA

opera celebrei scriitoare italiene

GRAZIA DELLEDA

distinsă, cu premiul *NOBEL pe 1928*

Vultoarea sentimentelor înteţită de patimă şi de nevoi, duce până la crimă, a cărei ispăşire cere atâta bunătate şi înţelegere a firii omeneşti

Lei 60 —

THAIS

romanul cel mai frumos al lui

ANATOLE FRANCE

Pagini în care freamătă cele trei virtuţi ale gloriei omeneşti: Credinţa, Teama şi Iubirea sunt traduse cu talentul robust şi desăvârşit al D-lui N. D. COCEA

Lei 50.—

LELIA

un roman de dragoste pătimaşă plin de imaginaţie romantică, de psihologie fină şi de artă fermecătoare al ilustrei scriitoare

GEORGE SAND

◆

Lei 45.—

CIVILIZAŢII

Romanul lui

CLAUDE FARRERE

a îmbogăţit comoara literaturii universale adăugându-i un juvaier al cărui aur, cu delicateţa cizelat încătuşează nestematele fără pereche, păstrând parfumul florilor străine, crescute într'un pământ mai bogat şi bătrân şi sub un soare mai arzător.

Lei 65.—

Colecţiunea autorilor celebrii contemporani